Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС.: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 3. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го СІЧНЯ 1955. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 6, 1955. No. 3. - VOL. LXII.

Бог Предвічний народився

Катря Чагар

СВЯТВЕЧІРНЯ ЗОРЯ

Заходила ніч над Вифлеємом. Сапфір неба потемнів і тиша загорнула в серпанок будівлі. Укрила дороги темною сутінню, і ніхто не йшов у цю хвилю, — мешканці міста поклалися спати.

Тільки не спить Марія в найубогішій стаєнці. Не сплять пастирі. Ягнята принишкли, не блеють. Тварини німо перед себе дивляться, на яслах лоби оперши.

А в висотах зорі осяяли трон Господній. Праворуч трону зорі загорілись барвами райдуги, ліворуч — вогнистими райдужними кармінами, рубінами. Фосфорами зеленими й діядемами засяяли висоти, просвічуючи в цю ніч святу.

Зійшла зірниця вечірня вся в золоті. Зоря поранна, як від сну прокидаючись, заблимала над зорями ціла в сріблі. И вечорниця півночі, мов кров на снігу, запалала.

Впоперек небес мільйони зір Молошну Дорогу, наче білим цвітом, обсипали, а по цій Дорозі янголи в шатах легкокрилих линуть, на золотих трубах мелодії чарівні виграваючи.

Всі зорі хотіли світити найкраще в цю ніч.

Зірниця вечірня заграла перед Господом каскадами світлистих струменів. Запалилась вечорниця з півночі багровим цвітом у золоті. В облаках тремтіла поранна зоря, рожева, як цвіт яблуні.

Поклонилось Господу сім зір Великого Воза, наче сім тіяр.

А Господь з-поміж мільярдів зір — вибирав одну, щоб вона предтечею Христа стала. Але Господу не вподобалась ані зірниця вечірня, що день погасаючий опромінює, ані зоря поранна, як усміх світанку, ані вечорниця багрова, з промінням гострим, як меч. І засумував Господь.

Тоді з висот безмежних злетіли архиянголи й поклали перед трон Господній зорю, знайдену в нетрях небес, яка не горіла — і сказали:

„Засвіти її, Господи!"

Господь засвітив зорю, яку принесли архиянголи, всіми блисками краси неба і землі. Вона засяла так ясно, що від неї запалало все небо, а світло її освітило всю землю, — пустині, скелі, моря, океани, тайги півночі... розкішні сади півдня...

В цю хвилину на роздоріжжі три царі з дарами, дорогою далекою стомлені — шукали путі до чудодійного Дитяти.

„Кажу вам, — говорив перший цар, який ливан у дарі Божому Дитяткові віз — що народився Цар Світу!"

„Цей Цар Світу, якого народження проповідували пророки — принесе людству добро, мир і щастя..." — сказав другий цар, що золото Христові віз.

„Але ми згубили путь до цього Новонародженого Царя і не знаємо, котрою дорогою до нього йти серед цієї темної ночі, — сказав третій цар, що миро Синові Божому віз.

Темінь страшна закривала небо й простори. Пітьма загорнула черню дороги. Три царі впали на коліна. Отоді святвечірня зоря засяла над стаєнкою вифлеємською і вказала царям, де народився Син Божий.

Двадцять століть минає, як засвітилась святвечірня зоря, і вона сяє таким самим блиском, як перед століттями.

В святу, сніжну ніч — ясним струменем світло її ллється над синіми Карпатами. Над Маківкою — у борах шумливих. Над струнковерхими шпилями Чорногори. Тремтить її проміння, наче невід сріблистий, над Поділлям і Волинню, над Дніпром і Чорним морем, над Каневом шепотить у цю святу ніч. У тайгах Сибіру світить кров'ю мучеників. У нетрях Казахстану промені біло-прозорі розсипає, як просфору. По вінницьких могилах свій промінь кладе, як свічі горючі. Над Крутами, над Києвом, над Полтавою, над Святоюрським, Львівським собором вітає. У віконця хатинок покутських, поліських, підгірських, подільських лине, Різдво Христове об'являючи.

Лев Яцкевич

ДУМКИ ПІД РІЗДВО

Забилося серце чавунне в кедровій дзвіниці,
і лунко заграла трембіта у блакитному борі.
Розплющили очі сосни, закосичені в білі іглиці,
срібні сосни — де заснули знеможені зорі...

Забилося серце чавунне дзвінким коливанням,
а вітер рахманну новину по світу розсіяв,
що в полонині зоря зацвіла, як в старих віщуваннях
писали Пророки — про прихід на замлю Месії.

Плаями, де сині вітри протоптали стежину —
ішли три царі, хоч мороз добре щипав у пальці,
В тяжких бесагах несли мед, ярий дар для [Господнього Сина,
що народився в колибі бездомним скитальцем.

∴

Не спинити життя, ані літ, що пливуть
мов струмок, що раз швидше і дальше,
не спинити думок „під Різдво", що цвітуть
у серцях наболілих, скитальчих.

Десь мороз, мов цвіркун, під ногами скрипить,
і злітає сніжок в білій хусті...
На святочнім столі біла свічка горить,
у Полтаві, Комарні, чи Хусті...

Заглядаєш в вікно, — бо такий вже звичай, —
чи не ідуть в гості залубні?
Мечеш в стелю куттю, чи буде урожай —
в Сторожинцях, Лежайську чи Дубні...

Не спинити життя, ані літ, що пливуть,
мов струмок, що раз швидше і дальше.
Не спинити думок „під Різдво", що цвітуть
у серцях наболілих, скитальчих...

МИР І СВОБОДА — НАЙВИЩІ БЛАГА ЛЮДСТВА

Звернення президента Айзенгавера до американського народу й усіх народів світу при засвічуванні Різдвяної ялинки у Вашингтоні.

„Пане секретарю, члени цього збору, мої достойні громадяни тут і за всіми морями, достойні чоловіки й жінки американського й інших народів!

Різдвяний час — це час надії, зміцнення надії на мир на землі і добру волю між людьми. У цьому році, як і 2,000 років тому, коли Цар Миру прийшов на світ, замовк гук гармат. У цій тиші, після того, як ціле покоління безупинно воювало, багато осіб з молодої ґенерації, що стали вже батьками й матерями, втішаються цим першим мирним Різдвом. І тому незламна туґа людства знімається тепер вищим полум'ям угору, аніж це було в багатьох минулих роках.

Нашу надію, щиру й вірну, затьмарюють деякі брутальні факти. Гніт, нужда, жорстоке переслідування тіла й духа, скероване проти безборонних жертв, — ці явища все ще ранять, діючи у надто численних місцях, щоденне життя людства. Навіть у цій нашій щасливій порі не можемо забути про злочини супроти справедливости, заперечення милосердя, топтання людської гідности. Забувати про це — значило б вибачати й викликати нові акти насильства. Ми не можемо ніколи забувати потреби добрих діл. Щоб їх виконувати, мусимо набратись нової відваги й нової сили. більшої терпеливости, виставленої на пробу, й глибшої віри в призначення людини і в Боже Провидіння.

Серед священних почувань найбільших мужів під це Різдво є скріплена надія на тривкий мир. А надія без діл є вступом до розчарування. Всі ті, хто причетний до цього мусять бути приготовані, що почують заклик виступити проти інерції, нужди, розпуки, безділля матеріялізму. Після цього славного Різдва не повинно ніколи прийти Різдво загальної трагедії.

Ми, американці, знаємо, що поважну частину праці над встановленням і закріпленням миру мусимо пробити саме ми. Разом із нашими приятелями мусимо визначити нашу ширшу участь у партнерстві, так, щоб ми, які маршували разом у страхітливих днях, коли світова війна і страх затемнювали землю, могли спільно знаходити потіху в світлих днях, коли спільні великі корнсті запевняють безпеку й тривку еру.

Дехто думає, що може триматися здалеку від сучасного, що захопив весь світ, спору між тими, які визнають уряд, заснований на свободі та гідності людей, і тими, які вважають людину тільки за мізерноту в державі. Часи є такі критичні, а різниця між отими двома світовими системами така основна й істотна, що поважний сумнів обтяжує вартість невтралістичного арґументу. Проте, мусимо далі щиро заявляти свою повну пошану для права тих невтральних рішатися, як хочуть. Що більше, тому, що вони ненавидять аґресію і осуджують загарбницьку війну,є поважна підстава для встановлення разом із ними взаємного зрозуміння й симпатії.

У відношенні ж до тих, які стоять проти нас, пройняті страхом і іґнорацією до наших інтенцій, ми вибрали трудний шлях терпеливости й безугавного пошукування всіх стежок, що можуть довести до кращого зрозуміння наших мирних цілей. Вони знають так, як і ми, що світ достатньо великий, а хист людей всесторонній, щоб прохарчувати, зодягнути й примістити людство якнайкраще також у мирі. Це загальне знання повинно допомогти успішно розпочати заможне спільне життя.

Америка говорить про могутність, про силу в добрих союзниках, у зброї, у готовості, у щораз більшій продуктивності, у більшому споживанні багатих плодів нашої економіки і в нашій незмінливій пошані до свободи і людської справедливости. Голос Америки за мир, заснований на гідності і праві. Але хай ніхто не думає, що ми хочемо миру за всяку ціну, що ми готові зректися принципів, зректися толеранції на користь очевидного зла, або що ми можемо підпорядкувати нашу честь тимчасовим уступкам.

У цей час народження Христа Америка згадує також у глибокій вдячності про приязнь миролюбних народів у широкому світі. Без їхнього теплого довір'я і вірного партнерства земля стала б темною безоднею безцільних і безконечних зударів і конфліктів.

І Америка втішається разом з усіми віруючими у вічне щастя в молитвах подяки і просьби, щоб без уваги на невідому майбутність ми залишились сильними, відважними та мужніми у виконування наших власних завдань, згідно з волею Господнею. Всіх мешканців земної кулі запевняю в імені Республіки і безпосередньо від сердець кожного нашого громадянина, що наша нація молиться за вас, за вас всіх, щоб сповнились мир і свобода, осяяні Христовим духом.

А тепер дозвольте мені особисте побажання. Моя дружина і я бажаємо всім вам і всім народам в усьому світі дуже щасливих Різдвяних Свят. Засвічуючи оцю всенаціональну ялинку, бажаю вам „Хай Бог буде з вами — і ніщо хай вас не турбує".

Добраніч і ще раз — щасливих Свят!

Національна ялинка в столиці.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР ДЛЯ ПОСАДНИКА ДЖЕРЗІ СИТІ

В самий день Різдва Христового за старим стилем українська громада в Джерзі Ситі святкуватиме своє велике досягнення: передачу синьо-жовтого українського національного прапору посадникові міста п. Беррі і цей прапор уже в цьому та в наступних роках в день 22-го січня повіватиме, побіч зоряного американського прапору, з міського ратушу, на згадку 22-го січня 1918 і 1919 років, у яких цей прапор повівав над Києвом, золотоверхою столицею вільної і соборної Української Держави. Прапор передасть урочисто посадникові міста міста окрема делеґація місцевої української громади, під проводом п. Шарана та адв. Ваґнера, в приявності чотирьох інших комішенерів міського управління та преси. Очевидно, що при цій нагоді будуть виголошені відповідні промови, а місцевий хор ім. Лисенка, під проводом мґра О. Стецури, співатиме українські колядки. Посадник міста п. Беррі при цій нагоді підпише декларацію, проголошуючи неділю, 23-го січня, „Українським Днем" у Джерзі Ситі та закликаючи всіх громадян міста до відповідного його відзначення. Українська громада приготовляє на цей день величаве Свято Державности, на якому виступить губернатор стейту Ню Джерзі, п. Майнер, посадник міста п. Беррі, стейтовий сенатор п. Морфі, голова УН-Союзу п. Д. Галичин, стейтовий комішенер адв. М. Ваґнер, а також буде виконана відповідна мистецька програма. Перед цим святом губернатор стейту п. Майнер мав би ще видати свою деклярацію, проголошуючи неділю 23-го січня „Українським Днем" у цілому стейті. Деклярація буде підписана в столиці стейту, Трентоні, в приявності представників поодиноких українських громад стейту. День підписання деклярації губернатором буде ще визначений. Передача прапора посадникові Джерзі Сити відбудеться на Різдво, 7-го січня, точно о год. 3-ій після полудня. Крім делеґації, яка передаватиме прапор, участь в цій урочистості може брати теж ширша публіка.

Іванна Савицька

РІЗДВО ПО ЦІЛОМУ СВІТІ

Святкують його християнські народи торжественно, з любов'ю і вірою, але кожний на свій спосіб:

Еспанія. Народ веселий, співучий, безжурний. В Севіллі, вже вчасним пополуднем люди спішать до катедри, щоб захопити добрі місця перед вівтарем. В навечеріє Різдва, коли ніч сідає на землю, починаються там старовинні танки з кастаньєтами, в костюмах 17 століття. Свято кінчається піснею в честь Пречистої Діви — „Будь поздоровлена, о Діво, найчистіша і найкраща". Опівночі моляться еспанці по церквах і слухають торжественних Богослужб, опісля танцюють і співають на вулицях аж до білого дня. Самотні, що не мають змоги вечеряти в родинному крузі, поживляються на вулицях. Там продають найвибагливіше приправлених індиків, миґдалову юшку, рибу і овочі. Діти ставлять на балькон свої черевички, а Три Царі наповняють їх вночі подарунками.

Італія. В переповнених церквах відправляються опівночі торжественні Богослужби, в яких беруть участь найкращі хори і солісти. Вірні зі свічками в руках просять Дитятко Боже „Ватвіно" про мир і благословення. Доли декоровані квітами, зеленню і „Вертепом", що зображує народження Божого Сина. Дітей наділяє дарунками Ля Беззана, старенька жінка, що влазить комином. В одній руці тримає дзвінок, а в другій мішок з прерізним добром, що його вкладає вона до дитячих панчішок в такій кількості, як хто собі заслужив.

Швайцарія. Чудова, казкова країна, сповита білою, сніжною пеленою. Святочний настрій, ніжні дзвіночки, світла і коляди стягають до осель всіх туристів, мандрівників по горах з лещатами. Вузькими вуличками швайцарського міста проїжджає на саночках, запряжених в шість оленів Samichlaus і розвозить подарунки. Йому помагають в роботі помічники, одягнені в довгі, білі сорочки, з масками на обличчях.

Біля ялинки, що красується в кожному домі, засідає вся родина. Старші колядують, а діти граються новими іграшками і слухають цікавих леґенд. Ось одна з них, що своєю історією сягає дев'ятого століття.

Повір'я каже, що тодішні християни збиралися в навечер'я Різдва в лісі, рубали кремезного дуба і на зрубаному пні приносили Богові людську, криваву жертву. Одного разу, з'явився зібраним святий Winfried і повалив дотиком руки велике дерево. Мов з-під землі виросла там висока, струнка ялинка, що верхом своїм сягала до хмар. Святий сказав до людей: „Тут є ялинка замість людської крови. Беріть її і несіть до палати вашого короля. Вона є символом миру, любови і доброї волі. Щороку ставте ялинку по своїх хатах і там святкуйте Боже Різдво". — Люди послухали св. Вінфріда, а звичай цей поширився по всьому світу.

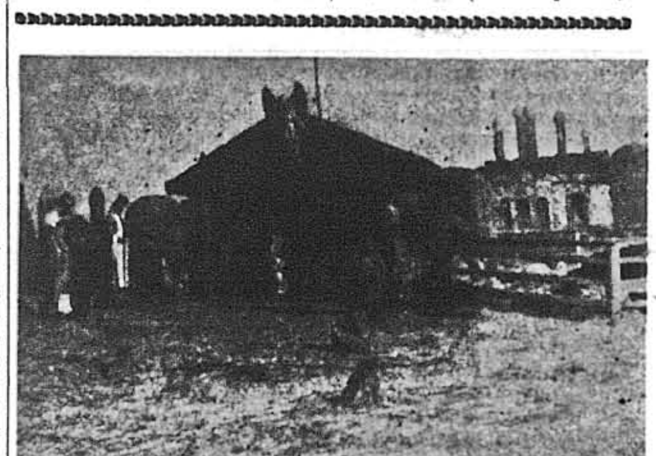
Сербія. Святочна страва, — це печене порося. В навечеріє Різдва мати бере куль соломи, ходить з ним по кімнатах і натрушує на долівку. Діти чіпляються материної спідниці і, наслідуючи курчат, ходять за нею. Це на те, щоб в господарстві кури велися. Батько кидає пригорщі горіхів в чотири кути хати, бо Різдво приходить до всіх, в кожну частину світа. Свят-вечірні страви це — риба, квасоля, капуста, приправлена паприка, мед і спеціяльний, пшеничний хліб. Та їх споживають не за столом, а на землі і там же кладуть на солому весь посуд.

Німеччина. Практичні німкені заздалегідь приготовляють подарунки ручної роботи. Це волічкові шапки, светери, рукавиці та гаптовані хустинки. Дарунками обділяються всі — багаті і бідні, кревні і чужі. За старим німецьким звичаєм заручена дівчина гаптує свій монограм власним волоссям і дарує його нареченому. Різдвяна ялинка горить в кожному німецькому домі. Її прикрашують солодощами і тісточками, що даються їсти. Святочне печиво це марципан і медяник та тіста, звані Lebkuchen. В південній Саксонії печуть Stollen, — довгий вузький завиванець, посипаний білим цукром. Німеччина, це колиска прегарної колядки „Тиха ніч", що облетіла цілий світ.

Голляндія святкує Різдво спокійно і побожно. Святий Миколай, що приходить до голляндських дітей п'ятого грудня, є в особливому почитанні. Він приїжджає на білому коні. Діти виставляють черевички на двір, наповняють їх сіном і морквою, щоб білий кінь мав чим поживитися. Ранком застають в черевичках ласощі і забавки.

Норвегія. Всі святочні приготування мусять кінчитися до дня 21 грудня. (День св. Томи). До того часу дрова повинні бути порубані і го-

(Закінчення на стор. 7-ій)

Під час Різдвяних Свят поодинокі американські міста не тільки засвічують тисячі додаткових світел, але й влаштовують окремі вертепи, які нагадують Містерію Різдва в стариннoму Вифлеємі. Такий вертеп має кожного року й Джерзі Ситі на великій площі біля Гудсонського бульвару — головної артерії міста. Вертеп має не тільки коштовні декорації, але й природньої величини стаєнку із статуями осіб, і навіть кошари з живими вівцями та коровами. На фото: загальний вид на вертеп у Джерзі Ситі. (Світлив Р. Ференцевич).

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НА РІЗДВО

Різдво — це один з тих нечисленних днів у році, в яких люди пам'ятають про Бога і відповідно поступають. Різдво приносить з собою той незрівнянний настрій, що робить людей погіднішими, ліпшими, що єднає їх справді в одну велику сім'ю людей доброї волі. Щонайменше тих людей, які вірять в Бога та Його одвічні Правди. Як же інакше виглядав би світ, якби щодня було Різдво, якби про нього люди щодня пам'ятали і щодня відповідно поступали!

Описи перебігу Різдвяних Свят за новим стилем у багатьох країнах усіх континентів переконують, що теперішня грізна доба привертає людей до Бога. В усіх країнах в різдвяні дні святині були заповнені вірними, церковні владики і державні мужі видали послання, в яких звертають увагу на страшну загрозу нашої доби та закликають „вертатися до Бога", покладаючи на Нього всі свої надії на спасіння теж і в цьому дочасному житті.

„Поворот до Бога" — це, здається, найкраще і найбільш актуальне гасло в теперішній зматеріялізованій добі. Ми часто самі не здаємо собі справи, як глибоко занурюємося в матеріялістичну психозу, що попереджає нашу загладу. Погляньмо навколо себе та на себе самих і перевірмо своє поступування під кутом різдвяного чоловіколюбія і різдвяної доброї волі. Як часто у нас говориться про ідеали, а думається про доляри. Співчуття, любов, взаємна пошана, бажання допомогти потребуючим, доброзичливість — все це слова, яким у практиці відповідає повна байдужність до недолі інших, ненависть, погорда, заздрість та всі інші головні гріхи в християнській релігії. Купуємо доми, авта, телевізори, бігаємо з долярами до банків та лаємо УКК чи ЗУАДК, що „не працюють для української справи і не дають стільки допомоги, скільки інші потребують". Влаштовуємо гучні гостини, під час яких столи вгинаються від смачних страв, купуємо собі та своїм рідним чи приятелям усілякі витребеньки, які тільки заважають у хаті, але нас „серце болить" за кожну пожертву на народну чи харитативну ціль, від якої нам уже не пощастило відхилитись.

Різдво та різдвяний настрій дають добру нагоду перевірити цей стан та наше психічне наставлення. Свят-Вечір, церковні відправи і проповіді, вияви співчуття чи доброзичливости до нас самих чи до наших знайомих — усе це дає добру нагоду зміряти, як далеко відійшли ми від Бога та його Правд, про які так часто говоримо, але про які забуваємо в нашому поступуванні. Маємо багато потреб, але ці найбільші наші потреби можна б найлегше задовольнити, бо вони є в нас самих. Це в першу чергу братолюбіє, взаємне зрозуміння, взаємна увага та допоміжна рука і, часто, бодай приязна усмішка. Цих речей нам не треба купувати і не треба платити за них гроші, але як багато полегшили б вони життя нам самим і нашим ближнім!

Часто говоримо, що ми „провели" чи „відбули" свята Різдва. Як добре було б, якщо б ми їх не „проводили" і не „відбували", а зберігали в наших душах не тільки під час самого Різдва, але й кожний день в році! Тоді інакше виглядали б наші особисті і суспільні справи, не було б у нас стільки розсварених партій і стільки злоби та ненависти в нашій полеміці, особисті та групові амбіції не притемнювали б нашої мети і не спростачували б наші великі гасла, а вияви наших пожертв були б справді виказами нашої великодушности, а не скупости.

Цього року, як і в попередніх, під час Різдвяних Свят проводиться акція збірки „коляди" на харитативно-допомогову акцію ЗУАДКомітету. В одному з цих днів до Ваших дверей застукає збірщик і покаже вам збіркову листу. Подбайте, щоб пожертвувана вами сума була доказом вашого справжнього розуміння Різдва та його суті. А коли б збірщик не прийшов, не чекайте на нього, але вже сідаючи до Святої Вечері, вложіть у коверту свою „коляду" та пошліть її до ЗУАДКомітету. Не відкладайте теж і свого обов'язку та вишліть свою, бодай десятку до Народного Фонду УККомітету. Зробивши це, переконаєтесь, наскільки веселіші й щасливіші будуть ваші Свята, бо це саме, ваша жертвенність на благородні цілі, а не що інше є справжнім „духом Різдва" і це, а не що інше дасть вам чи повинно дати найбільше радости і задоволення.

Поодинокі наші інституції скористали з можливостей і передали в Україну на хвилях етеру наші різдвяні привітання та наші запевнення, що ми зробимо все можливе, щоб вкоротити терпіння та приспішити визволення наших сестер і братів на Рідній Землі. Це були слова, за якими повинні піти наші діла. Нашу вільну коляду почують наші поневолені брати і сестри щойно тоді, як ця коляда матиме форму найщедріших пожертв на ті цілі, що їх здійснюють за нас обрані нами наші представництва: УКК і ЗУАДК!

Христос Родився — Славіте Його!

Д. Галичин

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ

Немає в році другого такого свята, з нагоди якого люди складали б собі стільки побажань, як з нагоди свят Різдва Христового. Батьки дітям, діти батькам, рідні, приятелі і знайомі всі бажають собі щастя, доброго здоров'я, радости та всіх благ, на які, звичайно, таке скупе наше життя. А при нагоді побажань теж і обдаровують себе різними подарунками.

Складаючи собі взаємно побажання та обдаровуючи себе, нам варто б застановитись і над тими побажаннями та над тими подарунками, що ми повинні б скласти собі, як спільнота. В цьому нам допомогла б загальна перевірка і пригадка подій з минулого року, зокрема наших недомагань, бо й ними в першу чергу повинні диктуватись наші побажання.

Як громадяни Америки, ми впродовж останнього року пережили кілька болючих невдач, зокрема в намаганнях, якщо вже не знищити, то бодай припинити комуно - московський наступ на вільний світ. У минулому році ми були свідками формального перемир'я, а на ділі програних воєн у Кореї та в Індо - Китаї, ми пережили теж і деякі дипломатичні поразки, як це було на конференціях в Берліні та в Женеві. Ми, як американська нація та частина вільного світу, уступали перед большевицьким насильством та шантажем.

Як члени української спільноти, ми теж мали багато невдач у минулому році. Ми бо не тільки не потрапили скріпити так потрібної нам єдности, але ще й навпаки, ми були свідками дальшого розпорошення і тим самим послаблення наших внутрішніх сил. Ми теж з тривогою спостерігали зменшення громадської активности і, в першу чергу, нашої жертвенности на народні цілі. Минулий 1954-ий рік був чи не найслабшим у збірці національних датків до Народного Фонду УККомітету.

Як члени Українського Народного Союзу, до яких я головно звертаюсь, ми мали в минулому році деякі поважні успіхи. Але на їх тлі ще більш вражає і ще болючіше відчуваються поважний і нічим не виправданий організаційний застій. Це направду дивно, що в тому самому ювілейному році, в якому ми відбули найбільш успішну в історії нашої організації конвенцію, в якому ми влаштовували величаві ювілеї УНС з виступами найчільніших представників поодиноких ділянок американського уряду, що висловлювали УНСоюзові та його членству найбільші признання за їхню працю та успіхи для добра цієї країни і українського народу, в тому самому році ми в організаційній ділянці виказали найбільший застій за останніх 20 років!

Наші різдвяно - святочні побажання самі напрошуються із сказаного. Нам у першій мірі треба на багато разів збільшити нашу жертвенність, щоб наші репрезентації могли і мали чим та за що збільшити свою активність в користь української визвольної справи. Теж нам самим, кожному з нас, треба збільшити свою активність серед американського суспільства, нам треба з більшим завзяттям і більш переконливо поширювати правду про Україну, треба ще більше поширити видану для тієї мети нашу англомовну літературу, треба всіми силами впливати на американську публічну опінію і через неї на уряд, який часто не добачає, що політика „співіснування" є корисна для Москви, а рівночасно становить велику загрозу для Америки та всього світу і його цивілізації.

У нашому внутрішньо - національному житті треба більше різдвяного духа доброї волі між людьми, треба більше взаємної доброзичливости, взаємного вирозуміння та більше справжнього ідеалізму.

А для нашої організації, для Українського Народного Союзу, якому так багато завдячуємо існування нашої української спільноти на цій вільній землі та більшість її успіхів на користь українського народу, побажати б того давнього піонерського духа, який творив чуда серед найтрудніших обставин та зорганізував ту нашу спільноту і двигнув її на почесне місце серед інших національних груп у цій країні. Сьогодні в рямках та за посередництвом УНСоюзу можна б довершувати ще більших діл і добиватись ще більших успіхів, якщоб ми тільки того хотіли та приклали до того своїх рук. Тієї праці побажати б нам усім з цьогорічним Різдвом Христовим, бо тільки вона може нас довести до вимріяної мети: приспішення тієї щасливої хвилини, коли нас у цій країні та наших братів у рідній Україні вже не ділитимуть жадні залізні заслони і коли теж і наші брати в Україні будуть вільні та вільними устами зможуть обмінятись з нами різдвяним привітом: Христос Родився — Славте Його!

Іван Кедрин

УКРАЇНА В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ

Проєкт сенатської комісії виключити з Об'єднаних Націй Совєтську Україну при нагоді ревізії чартеру цієї міжнародної організації, що — формально — могло б статися в найближчому році, після її 10-річчя, надзвичайно схвилював українське громадянство, — може більше, ніж варто би і треба б. Бо українці, включно з найвищими нашими репрезентаційними колами, поставились до цієї справи — якщо можна осмілитись на таку заввагу — досить однобічно. Тим часом, здається, ця справа має щонайменше дві сторони.

Те, що нас мусить журити й обурювати, це є повне легковаження взагалі українського чинника тими американськими колами, які цю справу висунули, отже однаково Конґресом і урядом, якщо амбасадора Кебота Ладжа, репрезентанта ЗДА в Об'єднаних Націях, уважати за речника офіційної політики державного департаменту. Очевидно, що нас мусить докраю обурювати порівнювання України з будь-яким американським стейтом, бо воно доказує повну ігноранцію в справах Сходу Европи, джерелом якої є староросійська історична школа, защеплена провідній американській політиці і її керівникам ще з часів, коли російська іміграція з ЗДА мала тут монополь у формуванні поглядів на Схід Европи. Нас обурив той американський проєкт, бо всі ми відразу інстинктовно відчули й зрозуміли, що підсунули його старорежимні дорадники й усі ті американські „фахівці", які не можуть погодитися з думкою про окремішність України від Росії, або яких дразнить навіть сама назва України.

Але мабуть не підлягає сумніву, що такі американські політики маштабу державних діячів, як сенатор Вайлі чи й кол. сенатор Ладж мол., мали й мають інтенції бити не по українцях, а по Совєтському Союзі, по теперішній Москві. Вони тямлять лише те, що Ф. Д. Рузвелт погодився на введення в ОН підсовєтської України й Білоруси, на настирливе домагання Сталіна в Ялті, як на компроміс після первісної вимоги совєтського диктатора прийняти до ОН усі „союзні республіки", — вони мають теж постійно перед очима, що УССР і БССР дійсно є на терені Об'єднаних Націй тільки підголосками СССР, а „міністри закордонних справ" цих республік є слухняними виконавцями диктату репрезентанта Москви. І треба признати рацію американським політикам, що коли б справді прийшло до нового голосування в справі членства УССР і БССР в ОН і того членства їм не признано, то це була б страшна демонстрація проти Москви, як анулювання одної з Ялтинських політичних концепцій Москви, без уваги на спонуки, якими Сталін керувався, ставлячи тоді те домагання. В реальність такої реформи трудно повірити, бо хоч два чи більше голосів совєтської делегації нічого не допомагають і на вислід голосування в ОН в нічому не заважують (арґумент чисельности голосів совєтського бльоку — найслабший в арґументації комісії сенатора Вайлі), то це, як сказано, була б така демонстрація проти Совєтського Союзу, проти Москви, що більшість для такого внеску знайшлася б тільки тоді, коли б дійсно світ стояв безпосередньо перед війною і коли б найближчим кроком мало стати — виключення з Об'єднаних Націй Совєтського Союзу.

Але, очевидно, американські проєктодавці не мають рації також з правно-формального боку, себто з погляду того міжнародно-правного і державно-правного стану, що його має і в ньому перебуває Українська Соціялістична Совєтська Республіка. Писав про це Український Конґресовий Комітет у своїй ноті, а ще точніше розвинув саме цю правно-державну сторінку Виконний Орган УНРади у своїй ноті. Є теж чимало авторитетних американських публікацій з ділянки міжнародного права на потвердження тези, що УССР формально має повне право належати до Об'єднаних Націй.

Очевидно, самостійність УССР є фікцією, бо вона підпорядкована Москві так само, як не тільки всі інші складові частини Совєтського Союзу, але й як Польща, Румунія, Чехословаччина, Мадярщина й Болгарія: в усіх цих державах панує не тільки комуністичний устрій, як політично-економічна система, але й диктат Москви, що фактично призначає верхівку керівних в даних державах комуністичних партій, визначає членів урядів усіх тих держав, вдержує свої війська і своїх політичних відпоручників, що безпосередньо контролюють апарат даних держав. Отож логічно в ідентичній ситуації, як УССР перебувають сьогодні всі інші колись самостійні країни, опановані Совєтами, логічно теж і для них не повинно б бути місця в ОН, бо вони не є чинниками своєї власної диспозиції. Вони не всі до ОН належать, але про виключення Польщі й ЧСР нічого не чуємо! Чартер ОН не передбачає, що критерієм приналежности до цієї установи повинно бути дійсне диспонування своєю волею, лише формальна суверенність!

Це один бік медалі, і власне з уваги на нього українці у вільному світі зняли такий крик. З отим першим боком медалі в'яжеться ще й те, що американські реформатори Об'єднаних Націй, маючи на оці прикоротити сваволю Москви, забувають, що вдаривши по престижі Москви анулюванням Ялтинської постанови про прийняття УССР і БССР до ОН, вони водночас дали б тій самій Москві колосальний атут в руки на ґрунті її внутрішньої національної політики. Ось — мовляв — що з вами, українцями й білорусинами, робить Америка, — кричали б на весь рот московські правителі. „Совєтський уряд дбав про забезпечення прав суверенним совєтським соціялістичним республікам українській і білоруській, але світ не признає ні українського, ні білоруського народів, — тільки в одній Москві ці народи мають дійсних і вірних союзників та оборонців!" Нема найменшого сумніву, що виключення України й Білоруси з ОН дало б в руки московській пропаґанді СССР могутні атути проти Америки й вільного світу.

Цілком інакше виглядає справа, коли пригадати, що в Об'єднаних Націях засідають не представники України, а представники режиму, силою наставленого сусідньою імперіялістичною і оку-

(Закінчення на стор. 7-ій)

Ярослав Курдидик

НАШІ ГЕРОЇ В ЧУЖИХ УНІФОРМАХ

Вліті 1942 р. фельдмаршал фон Бок мав на терені СССР 225 німецьких дивізій та 43 додаткових дивізії тодішніх німецьких сателітів. Понад 50 дивізій з того числа було змоторизованих. Коло 20 дивізій тримали фронт на південь від Москви, а решта просувалася форсовними маршами на Схід.

Вже на початку серпня 4-та панцерна армія могла дуже легко здобути Сталінґрад, але її відведено, щоб вона допомогла фельдмаршалові фон Кляйстові перейти Дон. Коли вся армійська група фон Кляйста повернулася, щоб здобувати Сталінґрад, большевики встигли стягнути майже пів мільйона вояків для його оборони. Шостій армії генерал-полковника Павлюса припав головний тягар боротьби за місто. Разом з італійськими частинами попав був туди Хорватський Леґіон, і саме про нього хочемо переповісти речі, мало відомі нашому загалові.

***

Крім німецьких воєнних з'єднань, попали в оточення в Сталінґраді і італійські частини, що стояли на північ від цього міста, а з ними й Хорватський Леґіон, що носив італійські уніформи і мав назву „Леґіоне Кроата". Він займав був у місті позицію (висота 127 ?) В часах оборони Сталінґраду кілька разів згадувано в звіті німецького головного командування про його геройські подвиги. Особливо в останніх тижнях німецькі втрати були дуже великі, вагаючись кожного дня між 2 і 4 тисячами. І тому слід окремо відмітити, що серед тієї, — як її називали вояки, „сталінградської безглуздої різні", треба було направду чимось особливим звернути на себе увагу. Це було в той час, коли бої велися у найбільш жорстокий спосіб вже не за вулиці, чи бльоки домів, а дослівно за звалища кожного дому.

Хорватський Леґіон займав був на правому крилі бльок домів. Большевикам особливо дошкульним було це гніздо опору тому, що воно врізалося дослівно в їх тили. Воно завдавало большевикам великих втрат, гальмувало пляновані наступи і перешкоджало у підтягуванні резерв та постачання. Щоправда, большевикам вдалося навіть тричі відтяти і відокремити цей бльок, але не надовго. Хорватський Леґіон робив уночі несподівані випади і в рукопашному бою зв'язував його знову з фронтом. Про цю геройську бравуру хорватів говорилося широко на задах, а німецькі летуни, що скидали йому парашутну допомогу, зазначали на своїх мапах „Хорватський Альказар". Він здався останнім, задовго після того, як здалися всі інші.

Автор цих рядків говорив про Хорватський Леґіон, коли доводилося йому зустрічатися з німецькими вояками, які поверталися з совєтського полону. У розмові з одним полоненим про бої за Сталінґрад, ми зійшли і на відомий своїм геройством Хорватський Леґіон... — „Шкода цих хлопців, що так завзято боронилися в оточенні. Але все одно погинули. Одиноке, що по них залишилося — це хіба спогад у небагатьох, що це були дійсні герої". — Так говорив німець про не-німців, а якихось там хорватів... Хто знає німців з їхнім переконанням, що, мовляв, понад них немає кращих вояків у світі — той зрозуміє, що значить така критика „хорватських хлопців", зроблена німецьким вояком.

***

А тепер найцікавіше — хто ж були ці „геройські хорвати" насправді? У більшості — наші українські хлопці. А довідався я про це так:

В січні 1943 р. довелося побачити мені на одній з вулиць міста Т. кілька автомашин, що належали до постачальної колони. На брезентових будах автомашин були написи: — „Леґіоне Кроата". Біля одної стояв гурт вояків в італійських уніформах, що розмовляли між собою по-українськи. Мене це дуже здивувало: як це так, звідкіля вони яким робом наділи італійську уніформу? Приступивши до одного з них, я запитав:

— Якої ви національности?

Він поглянув на мені і мабуть моя уніформа була такою самою несподіванкою для нього, як його італійська для мене.

— Коли хочете довідатися, хто ми такі, — була відповідь, — то тут навпроти нас, у цьому жовтому домі, кватирують наші офіцери.

Через кілька хвилин я познайомився з цими „хорватськими офіцерами". Один з них називався Павло П-к, а другий Василь Г-й. Обидва походили з Бачки, широко відомої з того, що там були наші українські колоністи. Прямі діди цих двох старшин походили із Східньої Галичини. Коли вони почули про те, що почав формуватися Хорватський Леґіон з виразним призначення піти на Україну, на протибольшевицький фронт, в них заговорила рідна кров...

Охотників таких, як ці два старшини, знайшлося дуже багато. У висліді Хорватський Леґіон складався на половину з українців.

— А чому ж то ви, — спитав я, — маючи таких добрих вояків, не намагалися створити свого окремого, скажімо, бачканського або українського леґіону?

— Пробували, але були великі труднощі. Леґіон формувався за допомогою італійців, і німці дуже наполягали на тому, щоб він мав доконче назву „хорватський". Ми довго вагалися, чи нам приступати. По довгій нараді з побратимами вирішили включитися у цей, хоч і чужий нам назвою, леґіон. Ми вважаємо — сказав зі скромністю, — що воювати проти такого ворога, як большевики, треба, хоч би й доводилося це робити в чужій уніформі...

Теодор Курпіта

БОГ СЯ РОЖДАЄ

На залі гаснуть світла. Музика й хор вдаряють могутнє „Бог предвічний". Куртина оживає райдугою сяйва. На її синьому тлі зарисовується вифлеємська зоря, що кидає сніп золотого проміння на кинений рефлектором різдвяний краєвид української землі.

Під останні акорди коляди виходить перед куртину режисер.

Ява І.

Режисер:

Шановні гості громадяни
І ви, поважані діпі!
Хоч клаймет скрізь тепер поганий
І пейди носимо скупі,
То, щоб не буть з собою в сварці,
Смиренно в п'ятницю при чарці
Минулі згадуєм часи,
Які не знали, що то майни,
Коли не кликали нас лайни,
А рідні ниви і ліси...

Дрімаючи при мокрій барі,
Плетем нитки болючих мрій,
Злинаємо орлом під хмари,
Де в сяйві скорбної зорі
Тремтить незгасле й незаснуле,
І бачимо як, мов алмаз,
Блистить під вербами озерце
Та чуємо, як наше серце
Тріщить як ґмінний перелаз...

Ввижаються сліди колишні
І незабудьки край межі,
І в барі розцвітають вишні
І цвіт їх ранить, як ножі,
Та летимо у світ, за очі,
Де визирає мудрість ночі
З-між крапок зоряних і ком.

Сидить при чарці плоть без руху,
А дух ширяє над селом
І рве у жмені черемуху,
Що нахилилась над вікном,
І вичаровує на ново
Найменший слід і кожне слово
І кладе все у згадок сак,
І з-під барвінку та з-під рути
Відкопує старе й забуте,
Неначе доктор Пастернак.

Це все пройшло... Його немає.
Не дише рідний вітерець,
Лиш спогадом блакитним сяє
У серце вплетений чабрець,
Лиш пестить зір далека просинь,
Далекий мак, далекі коси
Її далекії... О сон,
Сон давнього... О туго мрії!
Ревуть вітри і сніговії...

Шановні, любі ситизени
І ви, полюблені діпі!
Покіль шатро відкриєм сцени
І вам покажемо скупі
Таланти нашого театру,
Ми разпалім уяви ватру
І скачмо іскрами думок
Туди, де зорі як горіхи,
З яких на древні рідні стріхи
Летить свят-вечірній сніжок...
Відкиньмо крики і печалі
І будьмо в мирі хоч тепер,
Бо нині в нас ніхто на залі
Не роздаватиме конверт,
І можем словом співчувати,
Що з голоду там гине мати,
Ждучи підмоги в нас усе,
І скорбним ухом не прониже,
Як нас тут мучить телевижен
А як нас кара тут трясе...

Летімо крилами уяви
На чорний шлях рожевих літ,
Де жде на нас тужливий явір
Як сторож ставши близь воріт,
Де в коляди блакитнім хорі
Нам стукали до серця зорі,
Що Бог вродився у селі
І змерзла входила до хати
З малям в руках Пречиста Мати
І їла з нами при столі...

Хоч кепський знак несем епохи
І ріже крила нам життя,
Зиґзицею поскачмо трохи
По древу мислі і чуття,
І згадуймо одне і друге,
Щоб смуток гнувся нам од туги,
Немов під вітром верболіз,
І наступила та в нас новість,
Що як не б'є нас наша совість,
Щоб смуток пік нас жаром сліз.

Хоч важко зміст убгати в риму,
Та сама рима — ще не стих!
Ми не шукаймо Вифлеєму,
Він жде на нас у нас самих.
Щоб зло не терпло нас на терці,
Творім ясла у свому серці
Для Сина Божого — Христа,
І чи це Гайвас чи Шпікула,
Вовчук, Михайлів чи Турула,
Хай світить всім одна мета.

Тому поважані панове,
І ви, принадливі пані,
Напійте серце духом новим,
Щоб призабулися в ті дні
Баси і боси, панчі й шапи,
Голки, скрутдрайвери і мапи
Та не один сімейний грім,
І, щоб біди закрити денка,
Всі так, як ЕКо Литвиненка,
Друг друга в мирі обнімім...

Ява II.

Перший і другий царі при останніх словах режисера вилазять з-між полів куртини.

Перший цар *(гнівно до режисера)*:

Чи чорт сюди тебе привів,
Чи клята відьма лиса?
Чому ти взявся до віршів,
Коли валиться п'єса?

Другий цар:

Скорочуй текст. Сейфуй же час,
Бо він американський,
І ти для залі і для нас
Не доктор Лев Добрянський!

Перший цар:

Хоч все з одним на сцену йти
То привілей владичин,
Та для цієї в нас мети
Є пан Дмитро Галичин.

Другий цар:

Ти міру взяв таку і тон,
Як УКаКа з-під боку,
Що тим пригадує про Фонд,
Що шлють самі щороку.

Перший цар:

Це жоден твір, лиш копервас
В римованому пудрі,
І ти не вір, що серед нас
Лише один є Мудрий.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN-RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

РІЗДВЯНИЙ ЗАКЛИК УКК

УКРАЇНКИ И УКРАЇНЦІ!

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ В З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ!

У цей Свят-Вечір, у це Свято Свят, збираєтесь на спільну вечерю, вільно зустрічаєте на цій Вільній Землі Великий Празник Христового Різдва.

І линете серцем і думками туди, на Землі України, де колись вільно й радісно лунала в цей Вечір українська коляда, весело гомоніли розспівані нею наші села й міста. Згадуєте колишнє й глибоко болієте тим, що терплять наші Рідні у цей Свят-Вечір у неволеній Батьківщині. Всією душею, усім серцем і всіма думками прагнете, щоб Всевишній дарував долю й вернув волю нашій Україні.

У цей Свят-Вечір Український Конґресовий Комітет єднається почуваннями і думками з Вами і, вітаючи Вас, кличе:

Об'єднайтеся усі в одну, згідливу, братню й недолею та терпіннями українського народу спаяну спільноту та одностайно дійте в єдиному й спільному усім українцям, що поза Рідною Землею, прагненні — допомогти рідному народові в його боротьбі.

Бо тільки об'єднані, внутрі згідливі, назовні одностайні — сповнимо це наше велике й відповідальне завдання в цій великій порі.

Святкуйте щасливо, Дорогі Земляки!

Вітаємо Вас з Христовим Різдвом!

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ

Ню Йорк, Свят-Вечір 1955.

Публічний виступ українського хору з колядами в Бостоні

Мішаний хор, зорганізований при українській греко-католицькій церкві, що її парохом є Всч. о. Григорій Том, записав у своїй недовгій історії новий поважний успіх, і то успіх подвійний: мистецький і патріотичний. У передріздвяному тижні, в дні 17 грудня м. р., між 8 і 9 веч., цей хор виступив публічно в місцевому саді, т. зв. Бостон Коммон, що є гордістю нашого міста. Посадник міста п. Гайнс ще три роки тому, придбавши співпрацю місцевих бизнесменів, що підтримали його ідею фондами, улаштував на терені того саду постійну величаву панораму Вертепу, яка щорічно стягає в різдвяний час тисячі приїзжих із цілої ближчої і дальшої околиці. Виступ українського мішаного хору на тлі тієї панорами, та ще й у чудову погоду, серед глибокої тиші маси мило заскоченої, здивованої і до краю зворушеної публіки, зробив величезне враження. До великого успіху того виступу причинилася чимало пані Анна Чопик місцева адвокатка, яка виступ хору попередила коротким поясненням українських різдвяних традицій, при чому вказала теж на теперішню сумну долю Церкви й усіх віруючих у царстві сатани, що здусило всі відвічні чудові релігійні звичаї побожної України. Так само перед кожною окремою колядкою п-ні Анна Чопик, головна радна УНСоюзу, подавала її зміст і додавала від себе інформації загально-національного характеру. Вона підкреслила теж волю, що нею користуються тут прибулі з України громадяни й їх культурний вклад в загально-американську скарбницю. Відспівано „Бог Предвічний", „Нова радість стала", „Небо і земля" й інші. При цій нагоді треба згадати, що недавно п-ні Чопик запрезентувала групу українських танцюристів перед жінками Бостонської судейсько-адвокатської організації. Такі виступи підносять популярність і повагу українців серед загалу мешканців. Добре було б, щоб скрізь використовувано різдвяний час для публічних виступів наших хорів, які дійсно можуть похвалитись українською різдвяною піснею.

Ілля Чопик.

● **Хор Церкви св. Арх. Михаїла** під дух. проводом о. Григорія Хомицького в злуці з хором Церкви св. Ап. Андрея під дух. проводом о. Дмитра Савки в Олифанті, Па., виступить з Різдвяною програмою на телевізії в Скрентоні, на Різдво, дня 7 січня від год. 7.30 — 8, зо стації WTVU, channel 73, Scranton, Pa. Злученим хором диригує проф. Лев Сорочинський. В програмі братимуть теж участь діти недільної школи Церкви св. Ап. Андрея в Олифанті під проводом о. Дмитра Савки.

РАДІО - ПРОГРАМА П. МЕЛЬНИКА

подає до відома, що спеціяльна Різдвяна передача відбудеться в четвер від 10-ої до 11.30 веч. на хвилі 1480 із радіостації WHOM, а не від год. 9.30, як було подане раніше. В п'ятницю, як заповіджено, від год. 2.30 впол.

● **Оскар Шліттер,** радник і тимчасовий керівник західньо-німецької амбасади в Лондоні попав у велику халепу з вини браку політичного досвіду й необережности своєї дружини. На офіційному свят-вечірньому прийнятті для членів західньо-німецького представництва в Лондоні, після промови Шліттера, мала виголосити короткий привіт і побажання також його дружина. Вона не приготовилась до цього виступу, говорила з пам'яті й між іншим сказала, що вони, німці, знаходяться у „ворожій країні". Якось дізналася про це англійська преса й наробила шуму. Західньо-німецький уряд негайно відкликав обоїх з Лондону. Оскар Шліттер зголосив резиґнацію з дальшої своєї дипломатичної кар'єри.

Н.Ф. І КОЛЯДА СПІВРОБІТНИКІВ ГОЛ. КАНЦ. УНС І „СВОБОДИ"

Як кожного року, так і тепер, співробітники в Головній Канцелярії Українського Народного Союзу та в Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи", з нагоди Різдвяних Свят і Нового Року зложили свої пожертви на Коляду та свій національний даток до Народного Фонду Українського Конґресового Комітету. Національний Даток і Коляду вже на 1955 рік зложили:

	Н. Ф.	Коляда
Д. Галичин	$ 50	$ 15
Р. Слободян	50	15
Г. Герман	50	15
Д-р Л. Мишуга	50	15
І. Драган	25	15
С. Гладкий	25	5
Д. Слободян	25	5
І. Кедрин Рудницький	10	10
М. Мілянович	10	5
Т. Ryan	10	2
В. Сохан	10	5
І. Левицька	10	2
Д-р І. Козак	10	5
М. Думанська	10	3
Д-р О. Волощук	10	2
Н. Квасниця	10	3
С. Magura	10	2
І. Вербяний	10	2
У. Яцна	10	3
Н. Онишкевич	10	3
С. Курляк	10	5
І. Лапичак	10	2
М. Лисогір	10	2
Т. Литвинюк	10	2
О. Гіббонс	10	5
К. Стецюк	10	3
Н. Сохан	10	3
С. Шумейко	10	2
Л. Луців	10	5
В. Давиденко	10	5
С. Федів	15	5
Е. Нарицький	10	5
В. Кушнір	10	5
І. Киш	10	5
Я. Кулинич	10	5
М. Твердовський	10	3
А. Лапичак	10	2
Л. Лапичак	10	2
А. Домарацький	10	5
В. Назаревич	10	5
П. Постолюк	10	5
Г. С. Гашинський	10	5
Д. Притуляк	10	3
Т. Гіль	10	5
Д. Кравець	10	3
В. Мельник	5	2
В. Бачинська	3	2
Х. Вук	3	2
	$671	$235

Отже, працівники Головної Канцелярії УНСоюзу та Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи" зложили з нагоди цьогорічних Різдвяних Свят $671.— як Національний Даток до Народного Фонду УКК, і $235.— як Коляду на залишенців для ЗУАДК. — Разом $906.

ДО УКРАЇНЦІВ НА БАТЬКІВЩИНІ Й У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Різдвяний привіт Виконавчого Органу УНРади

З нагоди Різдвяних Свят і Нового Року Виконавчий Орган Української Національної Ради посилає свій палкий привіт усім українським людям, що перебувають „на нашій не своїй землі" в Україні й тим, що розсіяні по всім світі, по всіх його континентах і країнах.

В ці святкові дні в кожну українську хату, в кожну родину прийде журба, ота глибока туга по своїх рідних, по батьках, братах і сестрах, яких немає дома, які може й не повернуться до своїх рідних осель, в тепло своєї рідні...

Одні десь в большевицьких в'язницях муки терплять, інші, як невільники, на примусових роботах в далеких холодних краях та по концентраційних таборах конають, а декого з рідних і близьких тільки недавно насильно взяли і під большевицькою сторожею відвезли до Казахстану, до Сибіру, до Алтайського краю. Чимало синів і дочок знедоленої України пішли на чужину у вільний світ, повідати людям доброї волі про страждання нашого народу й його безнастанну боротьбу, щоб далі змагатись за визволення України й повернути їй незалежність та вільне життя. Про всіх їх згадає в Свят-Вечір збірна українська Мати й сповнить журбою серця українських людей.

Український народ споконвіку свого буття радісно зустрічав свято Коляди і Різдва Христового та початок Нового Року, що віщує прихід весни й відродження життя. Овіяні легендами звичаї, оспівані поезією колядок Різдвяні Свята приносили нашому народові радість і забуття від щоденних турбот.

Лютий ворог посів землю нашу, знищив відновлену незалежну державу — Українську Народну Республіку, поневолив наш народ, топче наші національні права, нівечить українські культурні надбання, а наші національні святощі піддає дикій нарузі. Большевицькі окупанти України змушують українських поетів і письменників славити неволю й рабство, змушують ганьбити українських героїв і борців за визволення України. В шаленому захваті російський большевицький уряд мобілізує всі свої сили, щоб русифікувати Україну й нищити національну свідомість народніх мас. Для цього большевицький уряд з Кремля наказує спотворювати нашу історію й науку, примушує вчених говорити неправду, щоб позбавити наш народ його героїчного минулого.

Та марні намагання ворога. Український народ не зречеться своїх ідеалів, не відступить від своїх святощів і героїв. Ворогові не вдасться затемнити світле минуле нашого народу й погасити вогонь визвольної революції, що спалахне в слушний час і змете зграю гнобителів України та відновить свою незалежну демократичну державу в формі Української Народної Республіки. Про це свідчить невпинна боротьба українського народу, його найкращих синів, які полягли в славних боях за волю України, які й тепер борються за права й вольности поневоленої Батьківщини.

Виконавчий Орган Української Національної Ради, вітаючи всіх українців в поневоленій Батьківщині та у вільному світі з Різдвяними Святами й Новим Роком, закликає до активности в організації визвольних сил українського народу, до національної дисципліни, до підтримки Державного Центру УНР, що очолює боротьбу українського народу за повне і всебічне визволення України та за віднову його суверенної демократичної Української Народної Республіки.

Будьмо готові стати всі в ряди активних борців, коли настане історична хвилина розплати з гнобителями України!

Хай наступний 1955 рік принесе волю нашій Батьківщині!

Виконавчий Орган Української Національної Ради.

На чужині, 1 січня 1955.

Другий цар:
Шануй звання і свій престиж,
Бо в сатиричній штуці
Ти так цікавістю блистиш,
Як діялогом Луців.

Перший цар:
Усе на стиль вважай і смак
Та будь у справи курсі,
Бо смутно вийдеш, як ЗУДАК
На радіснім конкурсі...

Другий цар:
У нас не башта, а вітряк,
Не кляса, тільки нуля.
Чим нижче падає Гірняк,
Тим вище йде Зозуля!

Перший цар:
Патетики невидна тьма,
Зарізав нас Курпіта!
На залі публіки нема,
Лише сама еліта...

Другий цар:
Вдивляючись у залю, аж
З журби душа холоне:
Коли на сцені йде шміраж,
То аж тріщать балькони...

Коли ж не йде в нас примітив,
Лише краса й окраса,
То що надпише колектив,
То не допише каса...

Режисер:
Вина театру в цьому чи
Не найвидніша та є,
Що, глядача не взносячи,
Глядач його стягає.
І звичай скрізь завівсь такий
На нашому помості,
Що або актор заглухий,
Або зачулі гості...

Перший цар:
За цей невдалий нині пир
Тобі нам'яти б шкуру.
Ти людям не давай сатир,
Лише літературу.

Режисер:
Не сипте, хлопці, з рукава
Обиди й теревені!
Хоч ця сатира не нова,
Але вона на сцені.

Від творення комічних штук
В друкованому слові —
Нас виручив Романенчук
У „Києві" і „Львові"...

Він продає за ярину
На бакалійну моду:
У „Києві" — старовину,
У „Львові" — чисту воду...

Перший цар:
Як наварив — тепер терпи
І усміхайсь солодко,
Але найкращий до сатир
Є Шашаровський Влодко.

Він всім подобається та
У нього центром точки,
Не так мистецька чистота,
Як чистота сорочки.

Другий цар:
Такий ти на театрі чіп,
Як есеїст з Криниці.
Та ж нарікають читачі:
(От) чеше небилиці!

Його кінчаючи ти хлам,
Логічний робиш витик:
Чи ляїком ти стався сам,
Чи з ляїка став критик?

Перший цар:
Малий у нашій п'єсі зміст
І правду світ говорить:
Чим у мистця є більший зріст,
Тим має менші твори.
Теок слабий уже тепер
На веселячі тріки,
Як Понеділок у четвер,
Чи в фейлетоні Ікер.

Другий цар:
Щоб не скоїлася біда,
Чи щось несамовите,
Ти краще гроші їм віддай,
А залиши тікети.

Такий створив ти колектив,
Що хоч кладись на мари.
Підручник Йосифа згубив,
А суфлер окуляри.

Перший цар:
На сцені справжній балаган,
Хоч клич з мітлою бабу.
Чи це є „ліберейшен-плян",
Чи філія Кацабу?

Я ще кадила не дістав,
Кадило ж мусить бути,
Бо в нас, коб слово хто сказав,
Партійний фетер чути.

Другий цар:
Це ж не вертеп, а тарарам
І буйда таборова!
Та ж ролі власної баран
Не знає, ані слова.

Хай краще ціп бере до рук
Та йде без людських криків,
Щоб бурмистром його Мірчук
Призначив на Пациків.

Перший цар:
Такий звіздар ще в нас не був,
І справді здався бісу!
Прийшов, кидався та й заснув,
Іспершись на кулісу.

За цей скандал тепер нову
Бери на очі крепу,
Бо я казав, щоб Одеву
Не брати до вертепу.

Другий цар:
Цей сміх на залі — певний знак,
Що пустить хтось в щоденник,
Що режисер такий ти, як
З Тарновича письменник.

Перший цар:
Тож, бійся Бога, дорогий,
Не заводи халепу,
Та не показуй для людей
Травестію з вертепу.

У нас ніколи їх не брак
На всенароднім фронті
І люди зловлять нас за фрак,
Як З'їзд Мис(т)ців в Торонті.

Режисер:
На все махайте рукавом,
Як в вас жива душа є.
Ми зло погодимо з добром,
Гру з шаржем помішаєм.

Життя згубило би свій звук
І справді б нас томило,
Як був би тільки Маланюк,
А бракував Манило.

Перший цар:
Чудова рада тут твоя,
Та б'є тебе по носі.
Немає третього царя
У нашій трупі досі.

Режисер *(трагічно)*:
Як так, шановні, я пропав...
О третій царю, де ти?
Полова вкрив нас знеслав,
А касира тікети.
(До публіки)
Ідіть до каси чимскоріш,
Бо пейда — слово ласе,
І касира душіть за гріш,
Якщо не втік він з каси.

Селянин *(бриль, вишивана сорочка, шаравари, батіг, голосно з входових дверей залі)*:

Ні, люди, сідайте. Я третій цар. Сотки літ шукаю стежки до Вифлеєму, несучи Христові наші національні дарунки. Досить уже комедій з сусідніми царями, що все мене випереджають.

(Прийшовши перед куртину)

Пане режисере! Ваша роля скінчена. Підтягайте куртину, а ви, пане капельмайстре, давайте знак оркестрі, щоб починала безсмертну коляду „Бог ся рождає". Вигнана Україна йде до Христового вертепу. Несе Йому в дарі найбільші здобутки своєї туги за Правдою.

М. Лоза

ТИМКО ПАДУРА

Внаслідок панування поляків над Україною в період їхньої королівської держави, позалишалося на наших землях чимало польської шляхти. Її нащадки — всупереч польським амбіціям щодо культурницької місії в Україні — підлягали природньому законові асиміляції і не могли не загорітися симпатіями до тої землі, на якій народилися, до того народу, з яким довелося жити.

Україна (земля, людність, звичаї, історія) знайшли собі місце і в тематиці польських письменників, що народилися в Україні. Читачам відома так зв. „Українська Школа" в польській літературі, яку в основному творять: Антін Мальчевський, Юзеф Богдан Залеський, Северин Гощинський, Мавриций Гославський, Ян Позняк, Павлін Свєнціцький (Павло Свій), Томаш Падура (завжди звав себе — Тимко) і ін. Деякі з них не тільки що брали українські теми для своїх творів, але й писали українською мовою, як ось Тимко Падура. (Його прізвище пишуть ще й з двома „р").

Походив Тимко Падура з так зв. ходачкової шляхти. Князь Санґушко дав його батькові в досмертне користування малу мастність в селі Ілинцях на Поділлі. В цьому селі й прийшов на світ Тимко — 21 грудня 1801 року. (Там само народився поет Северин Ґощинський, з яким Падура ходив до школи). В дитячих роках хлопець розмовляв більше по-українськи. Взагалі можна сказати, що виростав він в українській атмосфері. Українські звичаї, багата історична традиція з героїзмом козаків не могли не мати впливу на майбутнього поета.

Гімназію закінчив Падура в Винниці, 1820 року, після чого записався до ліцею в Крем'янці. По студіях (1825) переїхав на короткий час до брата в Житомирі, а згодом до графа Вячеслава Ржевуцького до Савраня.

Був це час, коли поляки почали підготовлятися до протиросійського повстання. Польські патріоти мріяли про відновлення держави в її передрозборових межах. Для здійснення своїх плянів задумали запрягти й українську людність. З тою метою, за суґестією графа Ржевуського, Тимко Падура (перебраний за українського лірника) вибрався 1828 року на Лівобережжя й на Кубань підготовляти українське населення до повстання. Намагався він впоювати в українців віру в щасливе життя під польським білим орлом. У глибокому переконанні про успіх своєї місії вернувся до Савраня на початку 1830-го року. Однак, незабаром прийшлося прикро розчаруватися, бо під час польського повстання український народ зберіг повний спокій. Ржевуський зібрав лише один відділ з 240 людей, який був розбитий російським військом.

Невдача з повстанням відбилася неґативно на психіці Тимка Падури. Він зробився замкненим в собі мелянхоліком і перестав навіть писати. До сякої-такої рівноваги прийшов аж по кількох роках. В 1844 році виїхав до Варшави, де видав ще дещо зі своїх творів. В 1848 році виграв в льотерію 15.000 злотих, і це дало йому змогу вибратися за кордон. Був в Італії, в Австрії. В Празі відбувався тоді Слов'янський З'їзд, в якому взяв участь, як гість, Тимко Падура. (З тим зв'язаний вірш „До Шафарика"). З подорожі вернувся не до Варшави, а в рідні сторони в Україну — до рідні, що проживала в містечку Махнівець. Там жив до смерти — 8 вересня 1871 року.

Писати почав Падура ще за студентських часів у Крем'янці. Більшим його літературним задумом було написати історію України віршем, але задум не був зреалізований, якщо не рахувати двох віршів-пісень — „Лірник" і „Козак", що мали ввійти до того циклу. Літературна спадщина Падури — це вірші українською і польською мовами, які були опубліковані також і окремими виданнями заходом як української, так і польської сторін. Українські вірші Падури включило й товариство „Просвіта" у свою серію „Руська письменність". В томі III, I за 1913 рік надруковано 25 віршів.

У свій час вірші Падури були дуже популярні, особливо в Галичині. Їх вміщувано в співанниках, читанках, антологіях. Деякі були взяті на ноти. О. Йосип Левицький вмістив одну пісню навіть у своїй граматиці української (руської) мови, написаній по-німецьки, 1834 року. Західньоукраїнські письменники, як Шашкевич, Вагилевич, Могильницький, оцінювали Падуру дуже високо, натомість письменники-придніпрянці відмовляли його творам літературної вартости. Рація була за другими, бо вірші Падури під літературно-мистецьким оглядом таки справді стоять невисоко.

На закінчення нашої згадки про Падуру подамо його вірш, що має назву „Лірник":

Не журися, мій хазяю,
Не за датком я іду:
От так сяду, заспіваю,
Відспіваю та й піду.

Старі замки мене знають,
Я діл давніх учу вас:
В моїх піснях воскресають
Змерлі люди, змерлий час.

З цілих спадків поісущих
Зістав тільки язик наш,
В ньому з гробів до живущих
Несу діїв Отче-наш.

Де апостола запросять,
Благословен буде дім!
Де молитви заголосять,
Там спасіння блисне грім...

Скаже встати з мертвих часам
Всемогуча пісні власть:
З кайдан, мире, твоїм спасам
В руки вільні меч подасть.

Відчиніте замку брами,
Нехай пісь в ній загуде!..
Пожуриться співак з вами,
Пожуриться та й піде:

На далеке бездорожжя,
Де пам'яток живе птах,
Де покоїть Запорожжя
Наших предків святий прах.

Благословен, над ким гуне
Херувимий його глас,
Хто за них той меч двигне,
В чиї руки подасть з вас...

З щадків спасів від нещіння
Обмивають в гробах плісь
Дії, віки, покоління,
Ліри, сльози, пісь.

Пояснення незрозумілих слів: „поісущих" — це слово, мабуть, твір самого Падури. В польському перекладі вживає автор „попшешлих". Мир — люд. „Гунути" — загудіти. „Щадків" — польський переклад: „щонтків".

Юрій Буряківець

ЦАР ІРОД

На пустарищі, коло розваленої цегельні, сірим похмурим горбком майорить забута могила, поросла полином. Вітер здіймає срібну куряву і несе її за містечко на забуті, безлюдні дороги, де височіють мовчазні сосни і дуби. Гудуть телеграфні дроти, вкриті снігом і галасливим вороннням.

В тій забутій могилі похований син Марини Круглої — Дмитро. (Їх хатина, підперта жердинами сиротіє якраз попід крутою горою біля покинутого колодязя).

Мала синів Марина, та всіх похапав Ірод. Двоє на фронті німецькому згинули, а третій вернувся вже юродивим, — все бавився в піску своїми заслуженими медалями. Так і прозвали його Митькою-Юродивим на цілому кутку. І бу він такий привітний, завжди до кожного „Здрастуй" казав, шапку здіймав, широко усміхався очима. Тепер його могила на пустирищі німіє під снігом, і печаль холодних зір здасться ще більшою над нею.

Коли влада знову дозволила відчинити церкву, Митька на дзвіниці до Утреньої і до Вечірньої дзвонив. Звуки тих дзвонів розносилися околицею і сповнювали людські серця ще більшим смутком.

Війна гасала по українських містах і селах, піднімаючи чорні стовпи диму, зойки матерів за втраченими дітьми досягали байдужого неба. Ще перед війною цар Ірод виморив багато дітей голодом, і їхні маленькі трупи, мов осіннє листя біля занімілих дерев, валялися біля мертвих материних тіл. Ті, що врятувалися від голодової смерти, підросли, і їх погнали на фронти, а їхніх маленьких братів і сестер вже німці різали на радість Іродові.

Лишився Митька-Юродивий майже сам з молоді на старому Кутку.

А цар Ірод на далекій півночі, оточений страшною і дикою вартою, не спав, а все більше катував людей, і в материних утробах вбивав ще ненароджених.

Сумно били на похорон дзвони і звуки їх танули в морозяній тишині.

Глибоко в душу Митьки запали слова священика, що сказав він їх в церкві якраз перед Різдвом, — про царя Ірода в далекій Юдеї. Той цар Ірод наказав був вирізати всіх дітей, щоб враз із ними згинув новонароджений Месія. Його воїни залляли кров'ю всі хати і палаци, але Святого Дитяти не знайшли. Бо янгол Господній, з'явившись перед Дівою-Марією, передав їй веління Бога йти в Єгипет з новонародженим Ісусом. Так і втекла Діва-Марія від Ірода, притиснувши до грудей Боже Дитятко.

Цар Ірод лютував, але нічого не міг вдіяти. Волхви зі Сходу, ведені вифлеємською зіркою, принесли ладан і смирну Новонародженому і в пошані поклонилися синові Божому.

Ці слова священика про врятування Месії глибоко запали в душу юродивого, і він довго думав про долю свого пригнобленого краю. Бо новітній Ірод, щоб убити народженого Месію, вирізав майже всіх дітей на Україні.

Велика радість прокинулась в серці Дмитра, коли почув він, що цар Ірод сконав у московському Кремлі. В морозяний день містечкове начальство наказало служити панахиду по ньому. Митька прийшов до церкви з портретом Ірода і закричав з паперті до народу:

— Нема вже царя Ірода, який різав невинних дітей! Нема вже ката!

Наїхала міліція, і начальник з опецькуватим обличчям наказав схопити юродивого за образу померлого вождя.

Але Митька вирвався з рук міліціонерів, побіг на дзвіницю і, закривши щільно дубові двері, почав дзвонити у дзвони, сповіщаючи людей, що цар Ірод згинув.

Юрба висипала з церкви на вулицю і заніміла, слухаючи мелодію дзвонів.

Міліціонери вибили двері і вдерлися в дзвіницю. Митька, втікаючи від них, виліз на баню і щось кричав, ухопившись за свіжопофарбований хрест.

— Нема вже царя Ірода! — лунало з вершечку бані.

Один міліціонер зі злістю стрелив у юродивого, і він, як підбитий птах, розкинув руки і з криком упав на церковну огорожу. Кров з кволого тіла оббризкала сніг.

— Разойдісь! — вимахуючи наганом, кричав до людей начальник міліції.

Люди помалу розходились, а в їхніх серцях лунав разом із смутком радісний дзвін Митьки-Юродивого.

ЖИД ВДЯЧНИЙ УКРАЇНЦЕВІ ЗА МОРАЛЬНУ ПІДТРИМКУ

Ню Йорк. — „Хоч в'язнична келія була переповнена українцями, то голова українського „Сокола" заопікувався якраз мною і заприязнився зі мною" — пише у приватному листі п. Ізраїль Фенстер, колись мешканець східньо-галицького містечка Бурштин, тепер замешкалий в Хайфі в Ізраїлі. Цікаво, що хоч цей лист присвячений властиво новорічним бажанням приятелеві в Ню Йорку, проте багато місця в ньому приділено споминові, як то українці ставились до нього, жида, в найважчій хвилині його життя: вдячну пам'ять про це зберіг той жидівський громадянин на все своє життя.

„25-го серпня 1940 року — пише Ізраїль Фенстер — новостворений тоді в Бурштині НКВД арештував мене, не сказавши мені, очевидно, ані словечка про причину, й відставив до в'язниці до Станиславова при вул. Домбровського. У камері було нас 26 чоловік. Як замкнули двері, то я думав, що опинився між божевільними: всі лежали на долівці, оброслі, в лахміттях, не було де ногою ступити, ані прикуцнути, а задуха була просто несамовита. Я почав плакати, потім кричати, — потрясений тим несподіваним нещастям, що впало на мене, я дістав нервового шоку. Тоді піднявся з другого кінця келії якийсь чоловік і почав протискатися до мене. „Не плач, друже", промовив він і почав потішати мене, а при тому зацитував кілька рядків із тюремних віршів Шевченка. Мені наче камінь впав із серця, я відчув, що не є сам. Незнайомий представився мені: д-р Микитюк, голова „Сокола" з Станиславова. Ми стали дуже близькі і хоч ціла камера була повна українців — він мав до мене таке довір'я, що оповідав мені свої особисті справи й журби... В 2 роки пізніше я опинився в Ірані, між андерсівцями. До нас уже дійшли вістки про німецькі звірства над жидами в Польщі. Я не чув ні одного слова обурення, чи милосердя, зате чув багато слів вдоволення і радости, що Польща буде вже без жидів..."

Наведений вийняток з листа передав нам ввічливо для використання п. Йосиф Шварц із Бруклина, Н. Й. Він дає ще один доказ, що серед українців панували настрої прихильности до жидів, переслідуваних німцями.

● Будинок при Давнінґ Стріт у Лондоні, традиційний осідок англійських прем'єрів на протязі 200 років і символ англійської державної влади, опинився перед небезпекою руїни. Вибухи німецьких бомб за останньої війни розхитали його стінами й поробили щілини у фундаменті. Міністерство публічних робіт приступило до ремонту, щоб ця історична будівля не затратила свого первісного архітектурного характеру.

Л. Луців

ДРАМАТИЧНИЙ КОНКУРС ЗУАДК

— Мене дивує, що саме Злучений Український Американський Допомоговий Комітет розписував конкурс на драматичні твори. Завдання цього Комітету допомагати в першу чергу...

— І він хотів допомогти українській драматичній творчості, а радше бажав підтримати наших письменників, щоб могли з'явитися перед глядачами з новими своїми драматичними осягами.

— І як вдалася ця справа?

— Гадаю, що вдалася. На конкурс надіслали 24 п'єси, з яких три нагороджено, а дві відзначено.

— Чи Жюрі вдоволене з такого висліду конкурсу?

— Очевидно. В нас завжди був брак драматичних творів, і директори театрів журилися, що з рідної продукції ставити на сцені. Тепер директор Йосип Гірняк має до диспозиції аж три п'єси, які можна показати глядачам.

— Чи вислід конкурсу можна вважати за відкриття нових українських драматургів?

— Так! Бо і Леонид Полтава і Діма незнані були як драматурги. Іван Керницький вже має в своєму літературному доробку драматичні твори, але хто зна, чи він був би написав свою п'єсу „Тайна д-ра Горошка", коли б не було конкурсу.

— Так ти гадаєш, що літературні конкурси можуть творити літературні таланти навіть тоді, коли їх немає?

— Творити — не творити, але конкурс може відкрити талант і заохотити його до праці, якої він, може, взагалі не написав би, коли бачить, що майже немає вигляду, щоб його п'єсу хтось виставив на сцені, або надрукував. Навіть багаті державні народи не резиґнують із проголошування літературних конкурсів, бо знають, яка їхня вартість в моральній, а трохи і матеріяльній, підтримці письменників.

— Чи гадаєш, що ці низькі наші нагороди багато допоможуть нашим нововідкритим драматургам?

— На цей запит найкраще могли б відповісти вони самі. А втім, навіть деякі дуже шановані американські літературні нагороди не надто високі в порівнянні з нагородою ЗУАДК, але їх моральна вартість дуже велика. Відзначена книжка розходиться в більшій кількості, з чого користає і автор.

— Але твори нагороджених авторів не будуть друковані.

— Може хтось погодиться їх видати. Але навіть і тоді, коли вони будуть тільки виставлювані, їхнім авторам щось капнуло б, бо директор Гірняк сумлінно виплачує авторські тантьєми.

— Чи між ненагородженими творами дійсно немає нічого такого, що свідчило б про хоч будь-яку драматичну вмілість їхніх творців?

— Конкурс ЗУАДК „не обмежував авторів якоюсь означеною темою або напрямними", а тільки домагався, щоб „твір мав сюжет із тієї української сучасности, з якою пов'язана національна трагедія еміґрації". Головним „критерієм при оцінці творів" мала бути тільки „літературно-мистецька вартість творів".

— Та ж так завжди повинно бути на літературних конкурсах!

— Автори, які присилали твори на конкурс ЗУАДК, повинні були знати, що повага цієї нашої громадської організації таки до чогось зобов'язує їх. Це саме відноситься і до членів Жюрі, один член якого заявив про одну надіслану п'єсу таке: „Це дуже заплутана і навіть цікава ісcторія, але її можна б ставити там, де є десятки театрів, а не в нас, де існують один чи два театри, які повинні високо нести прапор свого мистецтва". Інші члени Жюрі підтримали його думку, бо не могли прихильно оцінювати „неприродні ситуації", героїв, що могли б були бути об'єктом патологічних дослідів.

— Як бачу, конкурсові судді мали цікаву лектуру.

— Треба було прочитати 24 п'єси. Тема майже всіх п'єс: боротьба проти російської комуністичної інвазії та німецького наїзду на українські землі. Час — остання війна. Місце: українські землі, еміґрація в Европі та побут на нових місцях поселення. Автори: ЗДА — 12, Канада — 5, Франція — 2 та по одному з Німеччини та Англії. Рекорд здобула Франція, бо дві п'єси тамошніх авторів — нагороджені, а третя п'єса відзначена.

— Чи не знаєш, яка причина цього явища?

— Мабуть та, що і Діма і Полтава працюють над собою, вивчають драматичне мистецтво в бібліотеках і театрах, а Париж до цього добре надається. Драматичне мистецтво — це найбільш конструктивний рід літературної творчости. Тут імпровізація рідко кому вдасться. Не тільки кожна дія, але й кожна ява повинна грати якусь ролю в розвитку драматичного конфлікту і бути однією його ланкою, без якої драматична інтриґа була б незрозуміла.

— Говориш про справи, які кожному драматичному письменникові напевно відомі.

— Може й відомі, але деякі автори не радо з тих „відомих" вимог драматичної творчости користають. Вони гадають, що коли щось оповідають при допомозі діялогів, то це вже драматичний твір, подібно як деякі автори віршів уважають у строфи повкладані слова за поезію.

— Чи з ненагороджених авторів могли б вирости драматичні письменники?

— З деяких могли б. Але вони повинні працювати над своїм, хоч і нефаховим, фахом. Багато авторів має інтриґи на один добрий скеч, але вони цей конфлікт розтягають на три, а то й чотири дії і роблять із неї п'єсу. Оце убозтво розгортання конфлікту згідно з вимогами драматичної творчости — це головна хиба творів, що їх розглядало Жюрі.

— Чи не ставило те ваше Жюрі зависокі вимоги до конкурсових творів, не признавши нікому першої нагороди?

— Ні, ми зовсім не хотіли бути тими учителями, які нікому не хочуть дати найкращої оцінки, бо, мовляв, на „дуже добре" вміють тільки вони самі. Але Жюрі хотіло б, щоб літературні нагороди ЗУАДК здобули собі авторитет серед громадянства, а перша нагорода — це вже найвище відзначення, і на так відзначеному творі не повинні б глядачі знайти ані найменшої плямки... хоч плями існують і на сонці. Але тих соняшних плям ніхто не критикує, а відзначений твір може кожний критикувати...

— З твоїх слів виходило б, що ЗУАДК думає продовжувати оголошувати літературні конкурси?

— ЗУАДК — це громадська організація, і ніхто не може знати, що вирішать її Загальні Збори чи Екзекутива. Якби ця організація могла оголосити конкурс на роман, або повість, може б їй вдалося „відкрити" знову два-три твори, які могла б читати наша громада.

— Але хто б їх видав?

— Може хтось відважився б їх видати, коли б вони були нагороджені.

— Один член вашого Жюрі казав, що він не хотів би бути членом суду, який оцінює романи. Тепер він мусів „гоноровo" прочитати 1,000 сторінок рукописів, а тоді треба б читати принаймні п'ять-шість тисяч.

— Я цим не журюся. Якось би то воно було... Наші робітники пера загартовані в некорисливій праці для загалу. І я гадаю, що вони не зломили б традиції. А за нагороду могли б мати невдоволення ненагороджених авторів...

— Твоя правда! Ще ніколи не відбувся конкурс тільки тому, що не було членів конкурсового суду. Важне, щоб хтось таки час від часу оголошував конкурси, які хоч сяк-так підтримували б літературну творчість, що має дуже мале коло читачів.

— Може якраз цю почесну ролю почне сповняти Злучений Український Американський Допомоговий Комітет з приводу свого десятиріччя.

— Гадаю, що й тут головний голос матиме наша громада, яка мусить реаґувати на виставлювані нагороджені твори.

— Директор Гірняк не нарікає на глядачів свого театру, віримо, що цей його оптимізм залишиться в нього і надалі.

● **До Джексонвілу** на Флориді привезено літаком кусень скелі із Гібральтару в Еспанії, який покладуть, як наріжний камінь, при будові нового дому, забезпеченевої аґенції „Пруденшел". Фірмовою маркою цієї аґенції є „Гібральтарська скеля".

П'ять п'єс відзначених на літературному конкурсі ЗУАДКомітету

На початку 1954 року, для відзначення 10-річного ювілею Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, Управа цієї харитативної установи проголосила літературний конкурс на оригінальний сценічний твір, який порушив би проблематику української еміграції, беручи сюжет із сучасної української дійсности. Завданням конкурсу було спричинитись до збагачення нашої літератури вартісними творами, як теж закріпити у письменницькій формі те українське лихоліття, з яким і пов'язане створення й існування ЗУАДКомітету.

Реченець присилки творів на конкурс означено на день 15 жовтня 1954 р. До Жюрі запрошено відомих літературо- і театрознавців, а саме: реж. Йосипа Гірняка, письменника Святослава Гординського, проф. Григорія Костюка-Подоляка, д-ра Луку Луцева і проф. Юрія Шереха-Шевельова. Призначено три нагороди у висоті: 600 дол., 300 дол. і 100 дол.

На конкурс прийшли 24 п'єси. Жюрі, яке уконституювалось під проводом д-ра Луки Луцева з проф. Гр. Костюком — як секретарем, розглянуло всі п'єси і після чотирьох засідань видало таке порішення:

Із 24 п'єс, що їх надіслано на конкурс ЗУАДК, до дискусії про нагороду, чи відзначення надаються своїм мистецьким рівнем та й ідейно-виховною настановою такі п'єси:

1. „Чужі вітри", 2. „Хміль", 3. „Пересаджені квіти", 4. „Тайна доктора Горошка" і 5. „Ніч над пшеничною землею".

При обговоренні цих п'єс всі члени Жюрі згодились одноголосно, що ні одна з цих п'єс не може претендувати на першу нагороду.

Другу нагороду Жюрі рекомендує дати за дві п'єси: 1. „Чужі вітри" і 2. „Пересаджені квіти".

Третю нагороду — за „Тайна доктора Горошка".

Жюрі відзначило, як варті уваги п'єси: „Хміль" і „Ніч над пшеничною землею".

Після відкриття конверт Жюрі встановило, що автором нагородженої другою нагородою п'єси „Чужі вітри" є Леонид Полтава, а автором нагородженої тією ж другою нагородою п'єси „Пересаджені квіти" — Діма.

Автором нагородженої третьою нагородою п'єси „Тайна доктора Горошка" є Іван Керницький.

Авторами відзначених п'єс, а саме п'єси „Ніч над пшеничною землею" є Іван Смолій, а п'єси „Хміль" — Діма.

Управа ЗУАДКомітету признала на основі цього рішення Жюрі грошові нагороди, а саме:

300 дол. за п'єсу „Чужі вітри" — Леонидові Полтаві,

300 дол. за п'єсу „Пересаджені квіти" — для Діми,

100 дол. за п'єсу „Тайна доктора Горошка" — Іванові Керницькому.

Управа ЗУАДКомітету щиро дякує усім членам-Жюрі за велику виконану працю в розгляненні й оцінці надісланих п'єс і з вдоволенням відмічує, що проголошений нею Літературний Конкурс дав добрий вислід, збагативши український театральний репертуар кількома добрими п'єсами.

Управа ЗУАДКомітету

Повідомлення

ЮВІЛЕЙНОГО КОМІТЕТУ ДЛЯ ВШАНУВАННЯ 40-РІЧЧЯ ПРАЦІ І 60-РІЧЧЯ ЖИТТЯ ЙОСИПА ГІРНЯКА Й ОЛІМПІЇ ДОБРОВОЛЬСЬКОЇ

Подаємо до відома громадянства, що 13 жовтня ц. р. відбулося підготовче засідання, а 18 листопада ц. р. — пленарне засідання представників культурно-громадських організацій та поодиноких осіб з метою створити ювілейний комітет для вшанування 40-річчя театральної праці і 60-річчя життя Йосипа Гірняка і Олімпії Добровольської. В склад комітету, що остаточно оформився 18-го листопада м. р. увійшли такі організації, заступлені їхніми делеґатами: Братство УСС (Петро Постолюк), Літературно - Мистецькі Клюби: Дітройту (Михайло Бажанський, Едвард Козак, д-р Василь Витвицький), Ню Йорку (Борис Подоляк) і Филаделфії (Володимир Дорошенко та Остап Тарнавський), НТШ (Євген Пизюр), Об'єднаний Комітет Українських Організацій Ню Йорку (Катерина Пелешок), Об'єднання Мистців Українців в Америці (Сергій Литвиненко), Об'єднання Українських Письменників „Слово" (Юрій Дивнич), УВАН у ЗДА (Ігор Соневицький), Український Народний Дім у Ню Йорку (Ярослав Гузар та Іван Кедрин-Рудницький), Український Театр в Америці — УТА — (Володимир Змій, Ліда Крушельницька, Микола Понеділок, Люба Сай, Мирон Чолган), Хор „Думка" (Леонтій Крушельницький). До ювілейного комітету належать також такі поодинокі громадяни: Валентин Гаєвський, Дмитро Галичин, Святослав Гординський, Іван Керницький, Лука Мишуга, Богдан Паздрій, Валентин Ревуцький, Іларіон Чолган, Юрій Шерех.

Пленарне засідання обрало президію ювілейного комітету в складі: Дмитро Галичин, почесний голова; Ярослав Гузар, діючий голова; Борис Подоляк, заступник голови; Юрій Дивнич, секретар; Євген Пизюр та Ігор Соневицький, члени президії комітету.

Комітет запланував: 1) організувати в травні 1955 р. ювілейну виставу Українського Театру в Америці — УТА — під патронатом ювілейного комітету; 2) влаштувати товариську вечерю в Народному Домі в честь Ювілятів; 3) організувати поїздку двоїх Ювілятів по ЗДА й Канаді з їх власною мистецькою програмою; 4) належно поінформувати громадянство про сорокарічну працю Ювілятів у театрі, а також і про хід відзначення ювілею.

Ювілейний комітет розглядає свої заходи, як скромну винагороду Ювілятів за їх невсипущий труд й енерґію в театральному ділі, що стало змістом їхнього життя. Цей труд Ювілятів нерозривно зв'язаний з усім процесом европеїзації українського театру. Вони обоє пройшли з модерним українським театром його героїчну путь: від колиски його у світовій війні й національній революції (1915-1917), через його розквіт у „Березолі" (1922-33), через погром його Москвою і всі дотеперішні змагання його за своє життя дома й на еміґрації.

Адреса Комітету:

Ukrainian National Home, 140 — 2-nd Ave, N. Y., N. Y.

За Президію Комітету:

Дмитро Галичин, почесний голова;

Ярослав Гузар, діючий голова;

Юрій Дивнич, секретар.

В грудні 1954, Ню Йорк,

У СВЯТОЧНУ ХВИЛИНУ

Мандрівнику, що йтимеш з далекого „давнтавну", не витягай збіркової лісти на Коляду ЗУАДК-ові, а зупинись біля дверей і склони голову в пошані:

Оце ж на постелі, між перинами, спить Патріот!

Не вічним сном, не вічним! Догаснім, славити Господа. Окутавши солідну, традиційну Вечерю, рясно закроплену „канадійською", він — мученик за ідею, амбасадор української справи на всю Метрополію, перекинувся між бебехи і — заснув.

Чого ж це усмішка щастя розцвіла на його патріотичному обличчі? — спитаєш напевно далекий мандрівнику... Невже йому приснились золоті сни дитинства?.. Зоряна, Різдвяна Ніч над тихим, українським селом?.. Свят-Вечір у рідній хаті, під солом'яною стріхою?.. „Накритий стіл, в куті дідух, пустують в сіні діти?.."

Ні, далекий мандрівнику із збірковою лістою в кишені, ти не вгадав. Блаженна усмішка щастя розпромінила обличчя Патріота з цілком іншої нагоди.

Бо приснилась йому, Патріотові, ще котрась-там у безкінечній черзі, Святочна Академія... На залі — море голів, на трибуні — леґіон промовців. Прапори, квіти, портрети, репортери, фотографи... А ось, по всіх уже промовах в українській та англійській мовах і в мовах заприязнених націй, виходить на трибуну він, Патріот, з величезним оберемком привітань під пахою.

— Шановні Панство! — починає урочистим голосом, — на наше величаве Свято наспіли телеграми і привітання на письмі від найвищих достойників ЗДА. Ось телеграма від Пана Президента Двайта Айзенгавера (оплески, оплески!). Привітання від Сенатора Лімана (оплески!). Телеграма від Пані Места (оплески, оплески!). Привіт на письмі від Сенатора Мек Карті (оплески, оплески, оплески!).

І далі, по черзі, зачитує наш Патріот 37 привітів і телеграм від американських державних мужів, сенаторів, конґресменів! На залі зривається буря, ураґан оплесків! Нарід шаліє з радости, з патріотичного піднесення!..

— Браття! Друзі! — кричить промовець, і сльози щастя котяться горохом по його щоках. — Ось так воно у нас, коли Святочну Академію влаштовує наша організація! 37 привітів і телеграм від найславніших, американських знаменитостей! А скільки дістали „ківці", як робили своє Свято?.. 15! Скільки дістали „вівці", як робили т. зв. всенародне Віче?.. 12! Ага! А дзюськи! Не вмилися вони до нас! Цей пропам'ятний момент буде закарбований золотими буквами на скрижалях Історії! Покоління поколінням передаватимуть леґенду про те, що ніхто інший, дільки ми дістали 37 привітів і телеграм!

... Ти бачиш, далекий мандрівнику, з лістою на Коляду ЗУАДК-ові? Це ж дійсно чиста, патріотична сльоза покотилась по лиці сплячого і мріючого уві сні амбасадора української справи на чужині!

Пошануй цю сльозину, пошануй спокій святвечірньої години, сховай свою збіркову лісту і йди додому.

Ікер.

Як живуть українці на засланні в Сибірі

ІЗ СПОМИНІВ НІМЕЦЬКОГО НОВОРОТЦЯ, ЩО 9 РОКІВ ПЕРЕБУВ НА ЗАСЛАННІ В УКРАЇНІ Й НА СИБІРІ.

— Мені було тоді 12 років — згадує 21-річний Гергард у Брауншвайгу в Зах. Німеччині, який недавно вернувся з совєтського заслання, — коли большевики прийшли до місцевости біля Десау (провінція Заксен Ангальт над Ельбою), де я перебував. Справді, я народився в Брауншвайгу і жив там з родиною до 1944 року. Коли Брауншвайґ знищено, моя рідня залишилася у Келі, а я поїхав до старшої сестри біля Десау.

Зимою 1945 р. перед Різдвом Христовим я санкувався з моїми товаришами, коли надійшов до мене знайомий хлопчина і сказав мені, що там під горою чекає мене хтось з моєї рідні з Брауншвайгу. Здивований, чому саме тепер, перед святами, приїхав хтось до мене, бо ж я мав незабаром їхати саме до Брауншвайгу, підійшов я ближче і побачив чорне авто, яке я вже так багато разів бачив на нашій вулиці. Мені і в голову не прийшло, що це авто приїхало по мене. Але моя забава на санчатах закінчилася.

Нас сімох посадили в авто і повезли на допити. Після допитів одного випустили, а шістьох нас замкнули в тюрму. Мені закидали, що я є „диверсант і американський шпигун". хоч я і не розумів цих слів. Я думав: „Може це хтось з моєї рідні у Брауншвайгу займається тим, а мене забрали?"

Мене кинули в окрему камеру і тут почалося для мене пекло. Найгірше мучило мене те, що я нічого не знав про диверсантів і я мозолився над тим, щоб щонебудь видумати, бо чув я, що на допитах не видержу. Одного разу, після допиту, мене непритомного кинули в спільну камеру. Тут я довідався, що днями відходить транспорт до СССР, але я не турбувався цим, думаючи: „Хтось поїде, а хтось залишеться. Напевно я залишусь, бо де ж мене, дитину, повезуть? Я мушу санчата відібрати, бо пропадуть".

Тим часом інакше сталося, як я думав. Одного дня, після полудня, відчиняються тюремні двері, входить начальник і вичитує людей до транспорту. Я дух запер і вуха насторожив, чи часом не вичитає моє прізвище. І я закам'янів, коли почув, що мене, п'ятого викликали до СССР.

У вагоні я запитав своїх товаришів, чи не знають вони часом, котрий день сьогодні. Мені відповіли, що вчора був Святий Вечір, і тяжко мені стало, що там, в Брауншвайгу, ждуть мене, а мене не буде...

У Донбасі.

Не пам'ятаю, на якій стації подали нам трохи зупи і кусень хліба, але мою пайку хтось забрав. Проїхавши кілька днів у холоді і голоді, двоє моїх вдрузів померли і з нашої шістки залишилося тільки чотири. В нашому вагоні вибухнув тиф, тому мене зняли в Україні, у Донбасі і повезли в шпиталь. Транспорт поїхав далі, мабуть, на Сибір.

Коли мене знімали з вагону, мені причувся плач моєї мами, а це плакали за мною тільки мої друзі.

Під час моєї хвороби до мене приходили „добрі гості" на відвідини, бо хотіли довідатися, що я буду говорити в гарячці. Мало що я видужав, як мене кинули на працю в колгосп, не пам'ятаю, якого там імени.

Як ставилося місцеве населення до нас усіх? Нам було заборонено зустрічатися з цивільним населенням, але ми завжди шукали такого місця, де можна б було з ними щиро і вільно поговорити. Я вже підучився трохи української мови і знав, де можна було зустрітися з старенькими бабусями, які приносили до табору під дроти дещо з'їсти. Там я навчився їсти насіння з соняшників.

Але це тривало недовго, бо большевикам шкода було, мабуть, для мене соняшників. Мене перекинули до копальні, де я опинився на іншому помешканні, поміж мадярськими полоненими. Важко було мені з ними порозумітися, а ще важча була їх праця. Почав я підупадати на силах і вже ледве волочився по землі.

Три літери: Д. В. К.

Одного дня запитався я начальника, чи не може він змінити мені працю. Він відповів:

— Я вже давно над цим думаю, щоб тебе звільнити з праці і вислати до Німеччини.

Через кілька днів прийшов вартовий і наказав мені спакуватися, бо їде транспорт до Німеччини і я поїду з ним. Речей у мене багато не було, тільки одна миска і торба від хліба. Підійшли до мене три енкаведисти і наказали „следовать" за ними. На стації побачив я транспорт, а на вагонах напис — ДВК. Мені залишились в пам'яті ще розповіді колгоспників, що ДВК — це „Дальневосточний Край". Я зрозумів, що поїду на Схід.

Вула вже пізня осінь 1946 р. Довезли нас аж до Александровська, вивантажили, як худобу, і погнали до табору. Табір був розташований від стації не ближче, як 20 кілометрів.

В таборі кинули нас, як ганчірки до сірих бараків, і ми попадали помучені, хто де зміг. Тоді в бараці не було нікого, бо всі пішли до праці, але видно було, що тут мусять жити люди, бо ще чути було людським потом.

Я лежав на нарах, як неживий. Нараз чую, що прийшли люди, хтось зловив мене за ноги і питає: хто я і чого зайняв його місце? Коли я сказав, що я німець, зразу почали з мене кепкувати і придивлятися до мене. Каже один українською мовою:

— Дивіться, „фашиста" нам привезли сюди, він нам тут каші наварить!

А другий:

— Мабуть, „крігеферброхер" з тебе був, що тебе привезли сюди?

А ще один перервав і каже:

— Залишіть сексота в спокою, він сам признається, хто він.

Коли я сказав, що майже рік працював на Україні, то один запитав мене:

— А може ти був в УПА?

„Співай, то прийдеш до сили".

Після кількох днів я довідався, що я попав між людей, які були засуджені від 10 до 25 років важких робіт за приналежність „до Бандери". Почалося для мене нове життя. Холод і голод — це була перша мука. Важка праця виснажувала мої сили і не раз тягли мене українці попід пахви та зацитькували від плачу. Вони завжди мене розраджували:

— Ти живеш у такій країні, в якій треба співати. Співай, то прийдеш швидше до сили.

В тому таборі жили тисячі в'язнів різної національности: українці, греки, поляки, чехи, німці, румуни, мадяри, жиди, балтійці, болгари, москалі, японці, китайці, фіни, кавказці, італійці, югослави, австрійці і інші. Люди були з різними фахами — від простого робітника до генерала чи міністра.

Я не раз прислухувався, як українці насміхалися з грецьких комуністичних партизанів ген. Маркоса. Греки уявляли собі, що вони приїхали туди на відпочинок, аж пізніше зрозуміли, що їх обдурено.

Українці — це була найбільша частина в'язнів. Всі ми, інші, любили прислухуватися до їх чудових пісенних мелодій. Українці були високо моральні. Завжди молились, співали набожних пісень, а часами плакали, а разом з ними й ми.

Одного разу три українці вбили „стукача" (сексота) і їм присуджено ще по 15 років тюрми. На початку 1948 року українці приготували страйк і бунт за поліпшення таборових умовин. До цього страйку приєдналися всі національності. Після цього страйку настало в таборі пекло. Людей били, розстрілювали сотнями. Большевики боялись, щоб ця небезпека не розгорілась по цілому СССР, обіцяли нам кращі умовини і харчі, але все залишилося по давньому.

Українці — геройський народ.

Чи мали українці зв'язки з рідними і іншими таборами?

Про це мені невідомо, але напевно так, бо українці завжди оповідали нам свіжі новини. Одного разу привели до нашого табору чеха, який втікав з Воркути додому, але його зловили. Він розповідав, що страйки відбуваються по всіх таборах з ініціятиви українців. Тому я знав, що українці мають зв'язок.

Цивільного населення я майже не бачив, бо ця місцевість була заселена тільки політичними в'язнями, яких були великі тисячі. Між українськими в'язнями було багато священиків, а недалеко був табір для жінок і дітей, але нам не можна було зустрічатися з ними.

Українці завжди підтримували мене на дусі, що нас, німців, будуть скоро звільновати. І так проходили дні. В таборі люди мінялися, одні вмирали, інших розстрілювали і все було повно, і все був свіжий доплив людей. А все найбільше українців — членів ОУН і УПА. Пізніше мої приятелі-українці якимсь чудом діставали пачки і ділилися зі мною, як з рідним. Поміж українцями і греками також настала тепліша атмосфера і дружні відносини. Це все сталось після цього страйку, бо греки побачили, що українці героїчний народ і тому з відважними почали всі рахуватися. Греки вже більше не говорили, що вони були комуністичними партизанами.

„Моя мама чекає на визволення".

Одного дня 1953 р. начальник табору сказав мені, що всіх німців відпускають додому, бо Аденауер творить армію. До мене відразу прийшли мої друзі українці і я запевнив їх, що, як мені Бог допоможе добитись до родини, то я вперше піду відшукати українців щоб розповісти їм про вашу долю.

Я все ще не довір'яв, що мене випустять, але таки дочекався того дня. Я підійшов до своїх приятелів українців і сказав до них із сльозами на очах:

„Дорогі мої приятелі, вас я ніколи не забуду. Всім буду розповідати про ваші геройства. З вами я прожив половину мого життя. Ви мене виховали, ви мене підтримували на дусі, щоб не зламатися в холодному Сибірі. Тепер я їду до своєї мами, якщо мене не обмануть, і бажаю, щоб ви якнайскорше повернулись на Україну до своєї рідні, бо ви також маєте маму, як і я".

Багато разів я переривав ці слова, бо не ставало мені духу висловити все. Тоді каже до мене один з них:

— Твоя мама напевно нагріла хату і чекає на тебе. На мене не чекає ніхто. Моя мама вже сім років на засланні і чекає, щоб я її визволив, бо вона знає, що я в Українській Повстанській Армії. Але не знає, що я також десь недалеко перебуваю від неї. Ох мамо, якщо ти живеш — чекай...

Довго ми прощались під бараком і тяжко мені було відходити від моїх приятелів.

До хати.

З Александровська я виїхав в червні 1953 р. і приїхав до Східньої Прусії на початку серпня. Нас вивантажили в Кеніґсберґу і повели до табору, покупали і наказали запускати довге волосся. Краще нас одягнули і давали добре їсти, бо з нас були самі скелети. Це була їхня політика, бо большевики хотіли, щоб ми все забули, що пережили. 10 лютого ц. р. повезли нас під кордон і там на нас чекали автобуси, що завезли до Фрідлянд біля Ґетінґен. Щойно тоді повірив я, що швидко буду вдома.

Сьогодні мені 22 роки. З них найкращі, мабуть, провів я в тому пеклі, в якому і досі караються тисячі і тисячі моїх найкращих приятелів — українців.

Ф. Мельник.

(За „Шлях-ом Перемоги" з 5 грудня ц. р.).

Різдвяний привіт

ПЕРЕДАНИЙ В УКРАЇНУ УКРАЇНСЬКИМ ВІДДІЛОМ — РАДІО ВИЗВОЛЕННЯ, 31 ГРУДНЯ 1954 І 1 СІЧНЯ 1955.

З Новим Роком, з новими надіями, Дорогі Брати!

Останню сторінку торішнього календаря відірвано.

Минулий рік постарівся і змер. Але „нового щастя" нікому з Вас він не приніс. Чи ж можна почувати себе щасливим, коли, як казав у гніві наш національний пророк Шевченко, „Кругом неправда і неволя, народ замучений мовчить!..."

Минулий рік проходив під знаком бучного святкування зфальшованого Переяслава, під знаком заклинань у „вічній дружбі двох великих слов'янських народів — російського і українського". Без волі автохтонного татарського населення винищеного ґеносидом, Україні піднесено „боярський подарунок" — Крим. З метою залякати неспокійних, вічно незадоволених, подарунок скропили кров'ю так званих „українських буржуазних націоналістів", „ОУНівських недобитків". Щоб дискредитувати активну українську політичну еміґрацію у вільному світі, перехоплено одного з її третьоґарнітурних діячів — Йосипа Крутія. З маловідомого старенького дідуся пропаґанда зробила „буржуазного націоналіста", „друга Петлюри, Винниченка, Лівицького, Багряного" й інших, майже живе втілення „англо-американського шпигуна і вислужника, що покаявся". Це сталося незадовго до того, як уперше полинули до Вас, Дорогі Радіо-Слухачі, через етер слова привіту, розради і надії від Українського Відділу Радіостанції „Визволення".

У всіх нас, в наших нових втікачів і у Вас на Батьківщині протягом 1954 року збільшувалося переконання, що воля скоро прийде і до нашої Батьківщини, дорогої усім нам України: воля від постійної непевности завтрішнього дня, яка ще збільшується наслідком безконечної боротьби за владу поміж комуністичною верхівкою; воля від так званої совєтської законности, яка насправді позбавляє всяких прав однаково академіка, учителя і простого робітника та колгоспника; воля від системи концентраційних таборів для політичних в'язнів; воля від централістичного бюрократичного апарату, що придушує всяку індивідуальну ініціятиву; воля від колективної системи, яка відобрала від наших селян їхню законну індивідуальну власність і перешкоджує в розвитку сільського господарства; воля від національного і економічного поневолення нашого народу. Одним словом, воля від централістичної однопартійної диктатури над усіма верствами українського народу.

І ніякими позірними задобрюваннями, ніякими подарунками, ніякими депортаціями большевикам не пощастить, як не щастило і досі, ліквідувати спротив України та решти союзних республік совєтському режимові. Тож які б терпіння, які б нові репресії і несподіванки не принесе нашій Батьківщині 1955 рік, хочемо звернутися до своїх земляків, на Україні і в розсіянні сущих, з словами новорічного привіту і розради: „Мужайтеся! З Новим Роком, з новими надіями на визволення, Дорогі Брати!"

● **Командування** американської армії в Німеччині оприлюднило, що воно надалі не буде опікуватися і не даватиме ніяких дотеперішніх привілеїв родинам стаціонованих в Німеччині старшин і вояків, що приїздять туди з відвідинами. Вони досі користувалися дармовими помешканнями, військовою поштою, кращими можливостями харчування в американських домівках, автами і т. д. Тепер американське командування стало на становищі що життя в Західній Німеччині устабілізувалось настільки й дає кожному чужинцеві такі вигоди, що кожний може дбати сам за себе.

УКРАЇНА В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ

(Закінчення зі стор. 2)

пацїйною державою. У нас панує в цій справі велика плутанина. „А-б-в" української політичної думки полягає в тому, що існувала Українська Народна Республіка, покликана до життя волею українського народу в революційному зриві 1917 року і проголошена актами 22 січня 1918 і 1919 років; впала під збройним наїздом большевицької Московщини, яка окупувала Україну, але рахуючись з силою місцевого національного руху, окупацію прикрила фірмою Української Соціялістичної Совєтської Республіки, цілком узалежненої від Москви. Тому українці не визнають УССР, як свою державу, а змагають до повалення її і до відновлення Української Народної Республіки, що діє, як символ у своєму закордонному Державному Центрі. А що таке становище є правильне, то доказує це аналогічне становище всіх балтійських, середньо-европейських і інших народів, держави яких постали були з революції 1917-го року і були в різний час завойовані та окуповані Москвою.

Послідовно, всі ті народи змагають до того, щоб ЗДА й інші держави вільного світу зірвали свої дипломатичні взаємини з теперішніми урядами тих держав, що існують під тими самими, або переіменованими назвами, але стали фактично уярмленими провінціями московської імперії. Недавно закордонні представники всіх згаданих балтійських плюс середньо-европейських уярмлених народів окремою декларацією зажадали від ОН виключення представників комуністичної Польщі й ЧСР з Об'єднаних Націй та відкликання представництв ЗДА з усіх сателітних столиць. Ми ж, українці активно підтримували внесок на законопроєкт про встановлення дипломатичних представництв ЗДА в Києві й Мєнську (т. зв. додаток ч. 58)! Очевидно, з деяких тактичних мотивів чисто практичної натури це було б добре, коли б окремі американські амбасадори в Києві й Мєнську могли зглибити історію, географію і культуру тих країн, де вони урядували б, і щоб був окремий штаб американців, який реферував би Вашингтонові про справи України й Білоруси. Але така тактична користь перечить в даному випадку принципові, що його нам не вільно забувати. Нам не вільно забувати, що ніякий уряд не визнає чужої держави, лише чужий уряд, як репрезентанта даної держави. ЗДА відмовились влзнати комуністичний уряд в Китаї, зате визнала його Англія. ЗДА визнала за Рузвелта совєтський уряд, а не Совєтський Союз. Коли б ЗДА рішили вислати до Києва окремого амбасадора, то це значило б що вони, не визнавши досі комуно-українського уряду ніяким безпосереднім актом, тільки посередньо, через спільні підписи на чартері ОН, визнали б тепер отой уряд і безпосередньо визнали б комуністичний режим в Україні. Чи це згоджувалось би з напрямними української політичної думки?!

Здається, що ця українська непослідовність походить з того, що ми все ще занадто велику вагу прикладаємо до самої тільки політичної пропаґанди, яка зводиться до того, щоб про Україну „говорили". Українці тішаться, коли сама назва України приходить на списках будь-якої установи та коли час до часу десь на такому терені залунає українське слово — без уваги на його зміст і політичну вартість. Фактом є, що т. зв. міністер закордонних справ УССР в Об'єднаних Націях досі тільки компромітував Україну і був глумом над поняттям української політики та української репрезентації у світі.

Тому мабуть справа участи чи неучасти УССР в Об'єднаних Націях не повинна аж так дуже хвилювати нас. Коли українські демонстранти під будинком Об'єднаних Націй носять транспаренти з заявою, що делеґати УССР не репрезентують українського народу, то чому так хвилюватися, що їх може там не стати?! Коли б ми стільки ж енерґії витратили на втовкмачування закордонно-політичному світові, що треба відбудувати демократичну Українську Народну Республіку, бо це — найрадикальніший і найкращий засіб поставити гать московському імперіялізмові, то це було б, мабуть, доцільніше і правильніше з погляду української — і американської рації.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шікаґо, Ілл.

Зібралися всі вояки...!

Плекання визвольних традицій збройної боротьби України — справа нелегка. В державі дбає про це уряд, військо, школи, історики. Всі вони плянують, згадують, пишуть з нагоди роковин різних здбройних виступів і так творять не лише реальну мемуаристику й історію, на якій виховуються нові покоління, але і леґенду, що пориває молодь до чину, а старших до сліз!

Неділя 5 грудня присвячена була в Шікаґо роковинам двох зимових походів. Номінально організація академії спочивала в руках комбатантських і молодечих організацій, а фактично весь тягар праці спочиває на плечах ОбВУА. А на саму академію — зібралися всі вояки в повнім значінню цього слова. Прийшли ті, що були в рядах українських армій, що кривавились і нюхали порох. Бракувало тих, що про війну багато говорять і тих, що воювали „в лузі під вербою".

Змістовний і вичерпний реферат про Перший Зимовий Похід і про Базар мав заслужений український генерал-хор. Крат, учасник Зимового Походу під час першої війни і учасник другої української війни в рядах І-ої Дивізії УНА.

Користаючись мапою, цановний генерал пояснював і щераз переживав разом з слухачами всі етапи першої української військової анабази соборної української армії, що потрапила перейти в цілості в запілля ворога, там скріпитися, перезимувати і з весною, з новими силами і плянами продовжувати дальше визволення України. В деяких моментах Першого Зимового Походу торкнувся прелеґент і ролі Української Галицької Армії, яка з різних причин, оправданих, чи ні, була невтральна тоді, коли треба було йти на барикади. Рівнож з перспективи історії згадав і договір цієї армії з Денікіном і большевиками. Правда, — згадав він, що УГА хотіла тими двома маневрами - переходами зоховати себе для дальшої акції і що примусовий союз УГА з Денікіном і большевиками не мав серед неї симпатій! Галицька Армія справді схоронила себе в часі, коли Дієва Армія переживала страшний період війни на 3 фронти з Денікіним, большевиками і тифом! Та на жаль, УГА недовго вже воювала, бо попала в польські табори полонених. В кожному разі — говорив пан генерал — УГА, разом з армією УНР, засвідчили братерство зброї в поході на Київ, а відтак на Одесу і не армія, а політика винна не раз в різних незрозумілих потягненнях армії.

В академії взяли участь ще пані Павленко і Чопівська, обі сестри, що гарно віддали дует а пані Віра Денисенко теж гарно віддала Богдана Лепкого „Спіть хлопці, спіть..." Хор „Сурма", готовий як завжди добрі діла творити, відспівав кілька гарних пісень, які заокруглили програму.

По академії яких 40 людей приймало пана генерала обідом в ресторані п. Вигнанського. Там розв'язалися людям язики, були гарні спомини і співи на „Многая Літа". Присутній другий генерал, Омелянович Павленко, командир кавалерії Дієвої Армії, і другий кавалерист полк. Дяченко, гарно додержували товариства й оба промовляли. Промовляли ще сотн. Тимцюрак, пор. Білинський, пор. Артимович. Підписаний переповів, як колись старі іміґранти приймали українських генералів, зокрема ген. Капустянського в Шікаґо. Добре зробив ген. Крат, що згодився приїхати до нас на академію, де „Зібралися всі вояки" на те, щоби історію згадати і разом дружно заспівати!

Степан Куропась.

РІЗДВО ПО ЦІЛОМУ СВІТІ

(Закінчення зі стор. 1-шої)

тові на час двох тижнів, бо в противному разі св. Тома прийде і забере топір. В навечер'я, головну увагу звертають норвежці на худобу. Маленькі ягнятка і телятка беруть до хати, щоб не померзли і навіть готують окрему, святочну їжу для худібки. Годуючи її приговорюють: „Їдж добре, рости добре, то є Свят-Вечір". Всі окрушинки із святочного хліба сиплять на подвір'я. Коли горобчики злітаються їсти, — буде добрий урожай на кукурудзу. Молоді мужчини стріляють під вікнами, щоб відьми і чарівниці не мали приступу до того дому. Відома річ, що в Свят-Вечір відьми на мітлах літають і можуть влетіти до хати крізь комин. Тому і палиться в печі цілу ніч сосновим гиллям, а іскри і дим відстрашують нечисту силу. По хатах світяться світла, а гостинні двері готові отворитися подорожньому і прийняти його наніч.

Росія, єдина країна на світі, що не знає колядувати.

Англія. Святочні страви, то печена гуска і сливковий пудинг з родзинками. Вулицями ходять колядники і співають коляд. Англія, країна першої різдвяної картки. 1846 р. Sir Henry Cole намалював першу картку з написом "Marry Christmas and Happy New Year". Ялинку вбирають англійські діти так, як в Америці: штучним снігом і скляними прикрасами, але на самий верх вішають... королівську корону.

Південна Америка святкує Різдво на свій спосіб. На вулицях не вгавають вистріли від штучних вогнів, грає музика, відбуваються військові паради, співи, танці, подібно, як у нас на Новий Рік. Святочний обід не обійдеться без індика, сливкового пудингу і паїв.

Мексиканські діти не знають ялинки, але вони мають інші святочні присмності. Посередині кімнати вішають глиняний горщок з ласощами і подарунками. Дитина із зав'язаними очима б'є полицею по горшку і, коли його поцілить, стає власником добутих скарбів.

Японія. Звичай святкувати Різдво принесли туди християнські місіонарі. Особу нашого св. Миколая заступає Hoteiosho, старий, добрий чоловік, що розносить дарунки. Цікаве, що Hoteiosho має очі і на заді голови, щоб добре бачити злі вчинки всіх дітей.

Найторжественніше святкується Різдво на **Україні.** Прегарний, настроєвий Свят-Вечір з традиційними, дванадцятьма стравами (борщ, риба, голубці, вареники, узвар, гриби, кутя і т. д.) сніп і солома на землі, а сіно під скатертю, колядники, ялинка, чудові різдвяні звичаї і прегарні коляди, це чар і краса нашої землі і рідного обряду. І хоч там, на українських землях заборонено тепер виявляти назовні любов до Божої Дитини, та живе вона в серцях мільйонів людей, що з тугою чекають хвилі, — щоб вільно заспівати пісню: „Слава то Вишніх Богу, а на землі мир . . ."

Група новачок Пластової Станиці в Бостон, Масс., виконує інсценізацію „Ой видно село" під час святкування Листопадових Роковин та 40-річчя вимаршу УСС-ів. Довший допис про це свято був надрукований у „Свободі" з 24-го листопада 1954.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Річні місячні збори відд. 130 відбудуться в суботу, 8-го січня в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, 33 Іст 7 вул. На зборах буде відчитання протоколу з останніх зборів, звітування уступаючої управи, звіт контрольної комісії і уділення абсолюторії, вибір нової управи на 1955 рік. Просимо членів взяти якнайчисленнішу участь, щоб полагодити всі справи. — Н. Марків, предс.; Г. Лучанко, фін. секр.; М. Кравчук, кас.; І. Малець, рек. секр.

БАЛТІМОР, МД. — Б-во Пресв. Тройці відд. 320 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. січня, о год. 2-ій попол., в Укр. Гор. Клюбі, 3101 O'Donnell St. На річних зборах 12-го грудня 1954 р., вибрано уряд на 1955 р.: Д. Пісецький, предс.; Я. Семенків, зас.; І. Малко, секр. і кас.; М. Хомішак, заст.; Контрольна комісія: Г. Іванович, Й. Мармаш, П. Калиновський. Проситься всіх членів прийти на означений час і вислухати звіт контрольної комісії і уділення абсолюторії управи. Проситься вирівняти свої вкладки і набути Календар на 1955 р. Присутність всіх членів обов'язкова.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. Петра й Павла відд. 102 відбудуться в неділю, 9-го січня 1955 р., зараз по співаній Службі Божій в церковній залі, 2280 W. 7th. — М. Декан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

ЦЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ. — Надзвичайні збори Т-ва ім. І. Франка відд. 93. відбудуться в неділю, 9-го січня, о год. 1-ій попол., в залі 59 Сентрал вул. Обов'язком кожного члена явитись на цих зборах бо маємо дуже важні справи до полагодження. — Управа.

НЮ БРІТЕН, КОНН. — Б-во св. Петра й Павла відд. 254 повідомляє своїх членів, що річні звичайні збори відбудуться в неділю, 9-го січня 1955 р., в Укр. Гор. Клюбі, о год. 2-ій попол. Просимо конче усіх членів прибути на ці річні збори. — М. Наїлко, предс.; А. Троян, кас.; В. Романишин, секр.

ФРЕНКФОРД, Па. — Т-во ім. Д. Вітовського, від. 268, повідомляє, що річні збори відбудуться в суботу, 8. січня, в домі Укр. Горожан, 2171 Wakeling St. Контрольну комісію проситься прийти в п'ятницю, 7. січня, перевести контролю книжок. Проситься членів прийти хоч раз на рік на збори, де довідаєтеся, яка була господарка у відділі; буде вибір уряду на 1955 рік і вироблення пляну організування нових членів. — М. Шанайда, пр.; Т. Вернадський, кас.; Т. Радинський, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Б-во св. І. Хрестителя відд. 230, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9-го січня, о год. 2:30 попол., в своїй залі, 914 Френклин Еве. Проситься всіх членів явитися на тих зборах, бо є важні справи до вирішення. Рівнож ухвалою річних зборів кожний член має приходити на збори і платити свої належитості, в противнім разі буде суспендований, бо секретар не буде ходити за вкладками по хатах. На річних зборах вибрано новий уряд на 1955 рік: М. Мушинський, предс.; М. Ярош, заст.; Д. Войтович, кас.; С. Волошин, заст.; І. Павловський, секр.; І. Лищак, заст.; Контрольна комісія: І. Ваган, мол., М. Михович і М. Мартинишин; П. Лищак, секр. Клюбу; В. Бріщ, завідатель залі і Клюбу. Братські збори все відбуваються в другу неділю по першім.

БІНҐЕМПТОН, Н. Й. — Т-во Запорозька Січ, відд. 21, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 9. січня 1955 р., о год. 2-ій попол., в залі Меморіял в Джансон Ситі, Н. Й. На ті збори повинні явитися всі члени, бо є важні справи до полагодження і вибір уряду на 1955 рік. Також буде звіт контрольної комісії за рік 1954. — М. Гулячок, предс.; П. Садовець, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Василія Вел., відд. 278, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 9. січня, о 2. год. попол., в домі 499 Медісон вул. Проситься всіх членів прийти на збори і вибрати уряд на 1955 рік. Обов'язком кожного члена бути на зборах. — С. Турчин, предс.; Марта Турчин, секр.

ВИПАНІ, Н. ДЖ. — Відд. 172 ім. І. Франка, повідомляє, що **річні збори** відбудуться 9. січня о 4. год. попол. в Укр. Домі при Rt. 10. Проситься усіх членів прибути на збори, є важні справи і буде вибір уряду на 1955 та звіт з діловодства. — П. Скрет, секр.

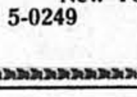
ЧЕСТЕР, ПА. — Т-во Т. Шевченка відд. 156 повідомляє своїх членів, що **місячні збори** відбудуться в неділю, 9-го січня 1955 р., в Громадськім домі, о год. 2:30 попол. Просимо всіх бути присутними бо є важні справи до полагодження. — Н. Іщук, предс.; В. Трач, кас.; В. Новак, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. Д. Вітовського, відд. 375, повідомляє, що загальні збори відбудуться як звичайно в другу неділю січня о год. 1. попол. в домівці Клюбу. На зборах будуть справи: вибір нової управи, запити і внески. — В. Василюп, гол.; П. Тарнавський, кас.; В. Грим, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Т-во ім. О. Васараб, відд. 348, повідомляє, що **річні загальні збори** відбудуться в суботу, 8. січня, о год 7. веч., в церковній залі при 526 W. Rayen Ave. Проситься усіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до вирішення. Довгуючих просимо прийти і заплатити свій довг. — М. С. Черніґа, предс.; П. Стахура, кас.; М. Періґ, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Любов", відд. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 9. січня. Проситься всіх членів прийти. При цій нагоді повідомляємо тих членів, що налогово довгують за вкладки, що на цей рік почавши від січня таким довжникам будемо рахувати 5% більше від суми, яку довгують довше як один місяць, бо це не є справедливо, щоб довжники мали такі самі привілеї як ті, що платять на час. На зборах можна купити собі календар У. Н. Союзу. — М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Сеник, секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 16-мільйонового майна УНСоюзу.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає своїм теперішнім і будучим Клієнтам та всьому Українському Громадянству
новововідкрита українська кравецька робітня
BERGEN TAILORING CENTER
62 Bergen Avenue власник О. ОДУЛЯК Jersey City, N. J.

РІДНІ, ДРУЗЯМ І ЗНАЙОМИМ З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО і НОВОГО РОКУ
— бажають —
Д-р Володимир і Лідія МАРТИНЦІ з Донькою

ДОРОГИМ РІДНІ, ПРИЯТЕЛЯМ ТА НАШИМ ЗНАЙОМИМ
сердечні побажання з нагоди
РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО і НОВОГО РОКУ
— засилають —
Д-р Мирон і Ярослава ЗАРИЦЬКІ
Бруклин.

Приятелям та Знайомим зі Золочева, Львова й Скільщини та колишнім Мешканцям таборів Мунстерляґер, Еррель та Райне-Дамлюп
РІЗДВЯНИЙ ПРИВІТ
— пересилає —
СТЕПАН БУК
1037 North Francisco Avenue, Chicago 22, Illinois

ХРИСТОС РОДИВСЯ!
Всім своїм Покупцям-Клієнтам в ЗДА й цілому світі
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО й ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажає —
Українська Книгарня і Видавництво „ГОВЕРЛЯ"
41 East 7th Street, New York 3, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ „СІЧ"
ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.
— бажає —
своїм Змагунам, Членам, Симпатикам та всім Укр. Спортовцям
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

РІДНІ, ДРУЗЯМ ТА ВСІМ ЗНАЙОМИМ
шлемо цією дорогою щирі побажання
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!
Ольга і Д-р Микола КУЗЬМОВИЧІ з Дітьми.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ ТА НОВИМ РОКОМ
найсердечніші вітання
РІДНИМ, ПРИЯТЕЛЯМ, ДРУЗЯМ, КОЛЕҐАМ ТА ЗНАЙОМИМ
— шлють —
Д-р Марія з Манацьких і Д-р Богдан ГУКИ
з донечкою ДАНУСЕЮ та Рідньою.

РІДНІ, ДРУЗЯМ і ЗНАЙОМИМ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажають —
Д-р Галина і Володимир ГІРНЯКИ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
всім своїм клієнтам та всьому Українському Громадянству
— бажають —
Олена і Ольга КУПЧИНСЬКІ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Родині, Приятелям Знайомим
— бажають —
Ірена, Борис, Юрій, Марта СТАВНИЧІ

РІДНИМ та ЗНАЙОМИМ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажає —
Марія БУМБА зі Сином

СВОЯКАМ, ПРИЯТЕЛЯМ і ЗНАЙОМИМ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажає —
Д-р Богдан ОЛЕСНИЦЬКИЙ з Родиною
Нюарк, Н. Дж.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажають —
РОДИНІ, ПРИЯТЕЛЯМ і ВСІМ ЗНАЙОМИМ
Лідія й Д-р Осип ОРИЩКЕВИЧ
Бруклин, Н. Й.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажає —
РОДИНІ, ПРИЯТЕЛЯМ і ЗНАЙОМИМ
МИХАЙЛО ЛИСОГІР
Ню Йорк

Т-во „ЛЮБОВ", ВІДД. 45 У. Н. СОЮЗУ
з нагоди Празників РІЗДВА ХРИСТОВОГО і НОВОГО РОКУ засилає Святочні побажання всім своїм Членам і їх Родинам, всім Українцям по всьому світі, і всім людям доброї волі.
М. Дубас, предс.; **М. Сеник**, секр.; **А. Гарасим**, кас.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і БАГАТО ЩАСТЯ
у їхнім новім подружжі
— для
Андрія Шишока, Параски Мисько і Гелен Мисько
— бажає —
Друг ПЕТРО МИСЬКО.
Phoenixville

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ і НОВИМ РОКОМ
вітаю українських залишенців в Европі і бажаю їм перетривати тяжкі дні в надії на краще майбутнє.
На ціль залишенців в Европі складаю через **ЗУАДК $20.00**
ТЕОДОР БОРТНИК,
282 — 15 Ave., Newark, N. J.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажає —
Г. КОСОВСЬКИЙ з Родиною
Вілмінґтон, Дел.

КОНҐРЕС ПОЧИНАЄ СЕСІЮ В ЗГОДІ З УРЯДОМ

РЕЙБЕРН ВИБРАНИЙ НА СПІКЕРА ПАЛАТИ, А ДЖАНСОН НА ПРОВІДНИКА ДЕМОКРАТІВ В СЕНАТІ; НОВЛЕНД ОЧОЛЮЄ РЕСПУБЛІКАНЦІВ В СЕНАТІ, А МАРТИН В ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ

Вашинґтон. — Новообраний 84 Конґрес почав 5 січня свою першу сесію. Демократичний провід Конґресу прихильно настроєний до уряду през. Айзенгавера. День перед відкриттям сесії обидві партії вибрали провід свого представництва в Конґресі. Спікером Палати Репрезентантів став довголітній демократичний спікер — конґресмен із Тексасу Сем Рейберн. Провідником демократичної більшости в Сенаті є тексаський сенатор Линдон Джансон. Під час першого дня нарад в Конґресі повні палати мають формально затвердити цей вибір. Республіканці вибрали на провідника своєї меншости в Палаті Репрезентантів конґресмена Джозефа В. Мартина, а на провідника в Сенаті сенатора Вільяма Ф. Новленда. На провідника Республіканської Сенатської Політичної Комісії вибрано сенатора Стайлеса Бріджеса. В політичних колах звертають увагу на те, що республіканський провід в Конґресі роздвоєний. Провідник республіканської меншости в Палаті Репрезентантів Мартин є беззастережним прихильником президента Айзенгавера, але провідник республіканців у Сенаті сенатор Новленд не погоджується з президентом щодо закордонної політики і недавно домагався бльокади Китаю, проти чого був Айзенгавер. Також Новленд був проти догани для сенатора МекКарті, а Білий Дім по тихо підтримував догану для сенатора з Висконсіну. Також сенатор Бріджес, вибраний на голову Республіканської Сенатської Політичної Комісії, не належить до прихильників президента Айзенгавера. Бріджес — це найвпливовіший сенатор серед республіканців. Він підтримував сенатора МекКарті і голосував проти догани для нього. Але пізніше він не підтримав сенатора МекКарті, коли той атакував президента Айзенгавера. Після його вибору на голову Комісії Бріджес заявив, що республіканці мусять об'єднатися під час цієї сесії Конґресу. Найбільші впливи в Палаті Репрезентантів між демократами має новий спікер цієї палати — Сем Рейберн, який вже давніше заявив, що він є проти нападів на особу президента. Рейберн казав, що демократи не сміють гостро виступати проти президента, який і надалі втішається популярністю серед населення. Також і демократичний провідник більшости в Сенаті — сенатор Джансон заявив, що він не буде „занадто партійний" і буде за тим, щоб підтримувати уряд Айзенгавера, коли він домагатиметься мудрих і справедливих законів. В четвер, 6 січня президент Айзенгавер особисто виголосить в Конґресі промову про Стан Унії, в якій загально з'ясує всі важливі справи, над якими радитиме теперішній Конґрес.

В Конґресі ЗДА 17 жінок, а в Сенаті 14 нових сенаторів

Вашинґтон. — 84-й Конґрес, який 5 січня почав свою першу сесію, має в обох палатах 17 жінок — рекордове число в теперішньому Конґресі, бо попередній 83-й Конґрес мав тільки 14 жінок: 13 в Палаті Репрезентантів, і одну сенаторку. Тепер в Палаті Репрезентантів є 16 жінок, а в Сенаті одна сенаторка — перевибрана Марґарет Чейз Смит. В Палаті Репрезентантів є 9 демократок і сім республіканок. Жіночі організації тішаться своїм успіхом і заявляють, що подбають ще більше скріпити вплив жінок на політику ЗДА. Жінки підкреслюють той факт, що деякі чоловіки особисто аґітували за вибором своїх жінок. — В Сенаті в 84 Конґресі буде 14 нових сенаторів, з того 7 демократів і 7 республіканців. Пересічний вік нових сенаторів — 55 років. Одинадцять сенаторів — правники, один — підприємець, один — фармер, а один — „фаховий" політик. Між нововибраними сенаторами 77-річний бувший віцепрезидент Албен В. Барклі і також старший віком сенатор Джозеф С. О'Магоні, який досі не виступав як практичний політик.

Вбивство панамського президента — справа комуністів

Панама Сіті, Панама. — Панамська поліція далі розшукує вбивників президента Панамської Республіки Джозе Антонія Ремона. Вона заявляє, що багато познак вказує на те, що Ремона вбили комуністи. Те саме заявив і голова панамської делеґації в Об'єднаних Націях Ернесто де ля Осса, твердячи, що злочин у Панамі — це „діло комуністичної конспірації", бо покійний президент був „завзятим протикомуністом" у Панамській Республіці, на яку мають апетит комуністи, бо вона контролює важливий водний шлях — Панамський канал. Президент Нікараґуа Анастазіо Сомоза, на якого комуністи робили невдалий атентат у квітні минулого року, заявив, що вбивство президента Ремона — це діло „міжнародного комунізму".

Пітерсон дістав 7 років тюрми за шпигунство

Вашинґтон. — Федеральний суддя Алберт В. Райен в Александрії, Вірджінія, визначив кару семирічної тюрми для Джозефа С. Пітерсона, який викрадав тайні документи з Крайової Аґенції Безпеки. Пітерсона арештовано 9 жовтня 1954 року, а 20-го жовтня його визнано винним у тому, що діяв як шпигун чужої держави. Пітерсон заявив, що він невинний, але суддя твердив, що підсудний порушив довір'я, яке мали до нього його працедавці, а вчинок Пітерсона міг мати дуже шкідливі наслідки для безпеки ЗДА.

В АМЕРИЦІ

● **Шведський дипломат.** Свен Ґрафтстром, амбасадор Швеції в Мехіко, що перебував на феріях у Франції, випав із поспішного поїзду, який їхав з французької Рівієра до Парижу, і згинув. Шведська амбасада у Парижі признала, що це був трагічний випадок. Ім'я Ґрафтстрома набуло у світі розголосу, коли він став одним із 4-ох членів т. зв. Невтральної комісії в Кореї, що стежила за обміном полоненими. Він мав 50 років.

● **Новий закон** про суспільне забезпечення у Швеції охоплює всіх громадян, за винятком одного лише короля. Його дружина підлягає теж забезпеченню і дістала вже свою книжечку від установи суспільного забезпечення. В цій книжечці під числом 231.103 вписано, що Люїза з Маунтбаттенів (занґлійщене німецьке прізвище Баттенберґ) Бернадотте, років 67, домашня господиня, має право діставати старечу ренту рівновартости $30 місячно.

● **Чотири пакістанські князі** зреклися на своїх територіях, суверенної влади в користь одностайної республіканської адміністраційної влади. Однак вони зберегли за собою свої титули і — платню.

● **Генерал Авґуст Трабандт,** який командував німецькою змоторизованою дивізією в останній війні, попав у совєтський полон і провів там дев'ять років. Весною 1954-го року звільнено його з сибірського табору. Його син ще малим хлопцем переїхав був до ЗДА, де виріс і вступив до американського війська. Тепер він приїхав до Бремерґафену з військовою частиною, і колишній німецький генерал зустрівся з своїм сином, американським вояком.

● **Конґресова Підкомісія** повідомляє, що впродовж двох років зі складу американських збройних сил звільнено 212,800 „непотрібних робітників". Їх або переведено до військової служби, або звільнено взагалі з праці при департаменті оборони.

ГАММЕРШИЛД НА ТЕРЕНІ КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ

Гонґ-Конґ. — В середу 5-го січня прибув літаком до міста Ганков генеральний секретар Об'єднаних Націй, Даґ Гаммершилд, який виїхав до Пейпінґу з місією від Генеральної Ассамблеї вплинути на комуно-китайський уряд, щоб той випустив на волю неправно притриманих воєнних полонених, зокрема 11 американських летунів, засуджених на високі в'язничні кари, як „шпигунів". Гаммершилдові товаришить 6 осіб зі штабу ОН. Минувши Кантон, — Гаммершилд і його співподорожники перевели ніч в Ганков, а в четвер 6-го січня мали прибути до Пейпінґу. Гаммершилда вітали на летовищах в Кантоні й Ганкав лише представники провінціяльної влади, дармащо назустріч індійському прем'єрові Неру виїхала була делеґація центрального комуно-китайського уряду. Китайська преса пояснює, що комуністичний Китай не є членом Об'єднаних Націй, ото ж і церемонія у відношенні до генерального секретаря ОН є скромніший. Закордонним журналістам, що хотіли приїхати на той час до Пейпінґу, відмовлено права в'їзду, з поясненням, що — мовляв — не передбачуються ніякі публічні наради, а тільки розмови на базі „індивідуального контакту", ото ж і нема про що звітувати. На цій підставі вільна преса приходить до висновку, що комуно-китайський уряд не видаватиме комунікатів про хід нарад із Гамершилдом. Про хід і вислід розмов Гаммершилда з індійським прем'єром Неру не було теж ніякого офіційного повідомлення. Міжнародна преса стверджує ще раз, що сам факт приїзду генерального секретаря Об'єднаних Націй до столиці комуністичного Китаю є скріпленням престижу цього останнього і дає йому в руки пропаґандивні арґументи, та що Чу Ен-лай напевне використає розмову з Гаммершилдом для підкреслення своїх претенсій щодо Формози й допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй. Якщо комуно-китайці випустять американських летунів, то вони ніби докажуть свою „миролюбність" і „уступливість", за яку треба буде їх „нагородити", а якщо затримають летунів, то це буде компромітація ОН. В обох випадках виграють тільки комуністи.

АМЕРИКАНСЬКІ МІСТА НЕ ХОЧУТЬ СОВЄТСЬКИХ ВІДВІДУВАЧІВ

Вашинґтон. — Розпорядження державного департаменту, що совєтські громадяни, тепер кількістю коло 400 осіб в З'єдинених Державах, не мають права подорожувати по місцевостях, які разом становлять коло 27% всієї американської території, викликало численні протести, запити й застереження збоку місцевих часописів і органів влади. Державний департамент дістав відразу першого дня після проголошення тієї заборони понад 100 запитів і скарг. Більшість міст і повітів скаржиться, чому їх також не включено на листу замкнених для совєтських громадян зон, бо вони — мовляв — зовсім не бажають собі бути „упривілеєними" й приймати совєтських прогулянківців. Інші знову запитують, яким чином можна сконтролювати, чи приїжджими є совєтські люди, й просять дати їм збільшену поліційну сторожу. Врешті до третьої категорії належать завваги щодо неточностей і суперечностей у виказі місцевостей, що їх оприлюднив державний департамент. Так, напр., у тому виказі сказано, що забороненою зоною є повіт Сан Франсіско, але вільно приїздити до міста Сан Франсіско: як же можна дістатись до того міста, коли не вільно в'їздити до повіту?! Таких суперечностей є більше, вони торкаються таких міст, як Ню Орлінс, Ст. Луїс і ін. Державний департамент признає, що у той список могли вкрастися недокладності, які будуть справлені. Зате державний департамент відмовився входити в дискусію і пояснення, чому заборонено совєтським громадянам в'їзд акуратно до таких, а не інших місцевостей.

Комісія Конґресу закликає світ до спротиву комунізмові

Вашинґтон. — Комісія для дослідження комуністичної аґресії, яка діяла під проводом конґресмена Керстена й переслухала, між іншими, також кількадесят українських діячів в ЗДА й в Европі, звернулась з закликом до вільного світу розпочати офензиву політичну, дипломатичну й торговельну проти світу комуністичного, запевняючи, що тільки тоді, коли вільний світ покаже свою силу і відвагу в поборюванні комунізму — можна сподіватися тривкого миру. У заклику цієї комісії пригадується, що 37 років вільний світ пробував „співіснувати" з комуністичним світом, і це не вдалося наслідком аґресивного характеру комуністів і тих всіх прикметних рис совєтської системи, які унеможливлюють співжиття вольних і невільників. Комісія стверджує, що вона переслухала під присягою понад 300 вірогідних свідків і прийшла до переконання, що коло 800 мільйонів людей, в імені яких самовільно промовляє і виступає комуністична влада, ненавидить цю владу і має свою власну, зовсім іншу думку. — Цей заклик підписали ще всі дотеперішні члени цієї конґресової комісії, дармащо три з них перепали в останніх конґресових виборах. На превеликий жаль, до нового Конґресу не ввійшов теж Чарлз Керстен, голова цієї комісії і невтомний борець за свободу уярмлених народів, зокрема приятель українців.

У СВІТІ

● **Филаделфійський** щоденник „Дейлі Ньюз" перестав бути органом Республіканської партії і стає „незалежним демократичним часописом".

● **Від 1952 року** до ЗДА прибули 9.036 осіб, які втекли з країн з-поза залізної завіси. Дирекція Закордонних Операцій від 1952 р. допомогла 26,500 втікачам.

● **Уряд повідомляє,** що, з огляду на безпеку країни, державну службу залишили 8,008 службовиків. З цього числа 3,002 звільнено, а 5,006 самі покинули службу, коли довідалися, що проти них ведеться слідство. Між звільненими 2,096 осіб були запідозрені в нельояльності до ЗДА. За небезпечних для країни уважають комуністів, пияків, балакунів та комуністичних поплентачів.

● **Місто Ню Йорк** має найбільший бюджет на цивільну оборону, а місто Даллес у Тексасі видає на цю ціль тільки 16,657 долярів. Ню Йорк призначив на цивільну оборону 3,600,000 долярів.

● **Комісар** для справ промислу в стейті Ню Йорк, Едвард Корсі, найменований окремим асистентом державного секретаря для справ іміґрації. Джан Фостер Доллес заявив, що Корсі — це єдина людина в ЗДА, яка найкраще може розв'язати справи закону про іміґрацію з 1953 року. Досі видано, згідно з цим законом, тільки 15,000 віз, а до 1956 року мали б прибути до ЗДА 209,000 нових іміґрантів.

● **Крайова Рада Безпеки** в Шікаґо повідомляє, що в 1954 році втратило життя на шляхах ЗДА в автових катастрофах коло 36,500 осіб. Це — на 1,800 осіб менше в порівнянні з 1953 роком, коли згинули від авт 38,300 осіб. Число вбитих автами осіб зменшується, хоч кількість покритих ними миль, від 1950 року збільшилася на 20 відсотків.

● **Крайова фундація** для поборювання дитячого паралічу почала цьогорічну збірку „похід даймів" 3 січня в повіті Блейн в стейті Айдаго, де 1954 року не було ані одного випадку цієї недуги. Ця організація хоче зібрати 64 мільйони долярів.

● **У Києві** почали будувати павільйони для республікан. сільсько-господарської виставки, що має відбутися в наступному році. Територія виставки — 316 гектарів. Вже збудовано 19 павільйонів та 150 інших будов. Головний павільйон матиме 16-метровий позолочений шпиль. Його запланована висота — 63 метри.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

А.У.П.В в З.Д.А.
(Асоціяція кол. Українських Політвязнів Совєтського та інших тоталітарних режимів)
З НАГОДИ СВЯТ-РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та НОВОГО РОКУ
— передає —
свої найсердечніші поздоровлення всім своїм ПОБРАТИМАМ по ув'язненню, Українському Народові на БАТЬКІВЩИНІ та ВСІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЕМІҐРАЦІЇ сущій на чужині!
Головна Управа.

Всім своїм В-Шановним Пацієнтам
з нагоди
СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО і НОВОГО РОКУ
Всього Добра бажає
Д-р БОГДАН МАКАРУШКА
Савт Бруклин, 84 Garfield Place. Tel.: HYacinth 9-5328

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
Приятелям та Знайомим
засилають
ОРЛОВСЬКІ з Дочками та Мамою
Pleasant City, Ohio

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ ТА НОВИМ РОКОМ
Здоров'я, щастя та успіхів
Рідні, Друзям та Знайомим щиро бажаю —
ОЛЕКСА МЕТЕЛЬСЬКИЙ
42 Philips Place, Northampton, Mass.

З СВІТЛИМ ПРАЗНИКОМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
і НОВИМ РОКОМ
вітає всіх Покупців, Кревних і Знайомих
СПОЖИВЧА КРАМНИЦЯ
87 Bogman Street, Providence, R. I.
Осипа і Семен Александруки

З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО і НОВОГО РОКУ
Дорогій Родині та всім нашим Друзям і Знайомим
— складають —
НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Зеновія, Марта і Осип ГУЛЕЇ

З ДНЕМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО та НОВОГО РОКУ
— бажаємо —
нашій Родині і всьому Українському Народові щастя, здоров'я і сповнення всіх його добрих надій.
Микола ГОРПІНИЙ з Родиною
Джерзі Сіті, Н. Дж.

ВСІМ МОЇМ ШАНОВНИМ ПАЦІЄНТАМ
— бажаю —
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та НАЙКРАЩИХ УСПІХІВ У НОВОМУ РОЦІ.
Д-р Михайло ДАНИЛЮК
Мінneaполіс, Мінн.

Всім Змагунам, Членам і Симпатикам
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажає —
УПРАВА УСК-у НЮ ЙОРК

З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО та НОВОГО РОКУ
прийміть від нас усі наші Друзі і Знайомі сердечний привіт та побажання усього найкращого.
Олена, Олександра, Віталій та Володимира БОГДАНОВІ

Усім Шановним Покупцям Різдвяних карток виданих з нагоди 700-річчя Львова
— бажає —
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— та —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Інж. Володимир Е. БОГАЧЕВСЬКИЙ
48 E. 7th St., New York 3, N. Y.

БРАТСТВО БРОДИ ЛЕВ, Інк., в НЮ ЙОРКУ
— бажає —
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
всім Станицям, Крайовій Управі, всім нашим Членам та Добродіям і Жертводавцям на Фонд Українських Воєнних Інвалідів.
УПРАВА.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ
щирі побажання
Рідні, Приятелям і Знайомим
— бажають —
ЯРОСЛАВА й ОЛЕКСАНДЕР ҐУДЗЯКИ
O. GUDZIAK, 73 St. Mark's Place, N.Y.C.

РОДИЧАМ, ДРУЗЯМ
як рівно ж і Клієнтам свого Архітектурного Бюра
складаю в день
РІЗДА ХРИСТОВОГО
ЩИРІ ПОБАЖАННЯ ВСЬОГО ДОБРОГО
Інженер - архітект
ІВАН Є. ЖУКОВСЬКИЙ з Дружиною
Tel. GRamercy 7-7664 45 St. Mark's Place, New York 3, N. Y.

ЧЛЕНАМ ПЛАСТ-ПРИЯТУ,
його Добродіям, Пластовій Старшині й Молоді
та всьому Українському Громадянству
ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
УПРАВА ПЛАСТ-ПРИЯТУ в Ню Йорку

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажає —
своїм Членам, Прихильникам та всьому Українському Громадянству Ню Йорку
УПРАВА ВІДДІЛУ „САМОПОМІЧ" в Ню Йорку
Рівночасно повідомляє, що Читальня часописів і журналів уже відкрита в вечірніх годинах кожного дня крім неділі.